

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8. } చెన్నపట్టణము 1922 వ సం॥ జనవరి నెల 15 తేది ఆదివారము
 సంపుటము. ౮ } దుర్బలత నాశనం వత్సర పుష్కర మాస బహుళ ద్వితియ ౨. { No. 227
 నందిక ౨౨౯

“ప్రశస్తమైన ఎన్ గల్ బర్లు” రైస్ మెషినరీ ధరలు

ప్రస్తుతము ఇంకను తగ్గించబడియున్నవి

బ్లాక్ స్టోను సూనెయంత్రములు

ఒకవలము నుండి మరియొక వలమునకు సులభముగా తీసికొని
 పోవుటకు వీలగునట్టియు, ఒకేచోట స్థిరముగా కదలకుండ అమర్చు
 నట్టి అవిరియంత్రము, బాయిలరులు అతి చౌకధరలకు దొరక గలవు.

ఫోను నెం 108

నెం 9, నెకండు

తంత్రివిలాసము, ఎంజిను మ్మదాసు

తైనుబీచ్,

మార్షల్ సన్స్ అండు కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఇంజనీయరులు

(1806)

కలకత్తా

మదరాసు

బెజవాడ

బొంబాయి

లాహారు

తంజావూరు

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
 ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ
 మా అమృతాంజనమును నాడి
 సంత మాత్రమున నయముగలదు.
 నులభ వెల 0-10-0 అణాలు

మోహనీలైలము

సీసా 1-8 0-12-0

తామరలైలము

శబ్ద 1-8 0-8-0

నంద్యపాడి

శబ్ద 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి మదరాసు.

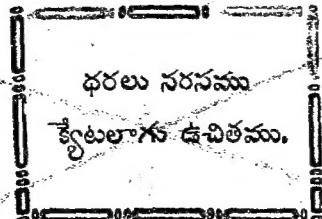
హిందూస్తాన్ ఆర్మస్ కంపెనీ లిమిటెడ్
 (8088)

నానావిధములగు రివోల్వర్లు. ఆరు లేక ఎనిమిది బల్లలు యు
 క్కువవి. [స్టాపిలము ౧౮౬౩ సం.

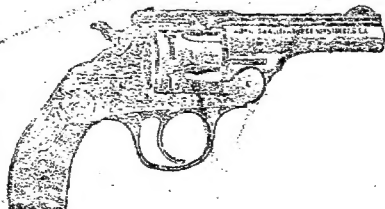

౧౨ సెంటర్.

కాళ్ళము. 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరుకును.

ధరలు సరసము
 క్యేటలాగు ఉచితము.

చిన్నవి. కేబుల్ లో పెట్టుకోగలిగినవి కూడ దొరుకును.

యం. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

(3081) “కత్తికట్టలు”

పెద్దకత్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి. సాగవైకవి.
 1-8 రూ 4-8-0.

దీనిని కొనుపానికి 1టి ఉచితము. పోస్టేజీభర్యులవేరే.
 ముమువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి
 అదాపు పంపవలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండు కో,
 కట్టర్స్ అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
 పెద్దాపురం, (గోదావరి జిల్లా)
 టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు: “ఇంద్రప్రస్థ” పెద్దాపురం.

Calcutta.

మదరాసు అందు సదరకమరాటా
రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్,
 (ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

ప్రకటన (3364)

యువరాజుగారు చెన్నపురికి
పిచ్చు సందర్భమున 1922 సం॥ జన
వరి 13 వ తేది మొదలు 17 వ తేది
వరకు చేయు ప్రత్యేక
యేర్పాటులు.

1922 సం॥ రము జనవరి నెల 13 వ తేది యువరాజుగారు మద్రాసుకు వచ్చునపుడు, జనవరి నెల 17 వ తేది మద్రాసునుండి బయలుదేరి పోవునపుడును చేయునట్టి ప్రత్యేకపు ఏర్పాటులు యీక్రింద తెలుపబడియున్నవి.

కాలనిర్ణయ పటికయందు
మార్పులు

1. (ఎ) 13-1-22 తేదిన రాయపురము బీచి స్టేషనులకు మధ్య బోవుచున్నట్టి ఈక్రింద తెలుపబడిన లోకల్ బండ్లు రద్దుచేయబడును. అవి ఆ ప్రకారముపోవు.

నెం 61 రు బండి రాయపురమునుండి పగలు 9 గం 5 ని బయలుదేరి బీచి 9 గం 11 ని చేరును

నెం 90 రు బండి రాయపురమునుండి పగలు 9 గం 44 ని బయలుదేరి బీచి 9 గం 10 ని చేరును.

నెం 62 రు బండి బీచినుండి పగలు 9 గం 22 ని బయలుదేరి రాయపురము 9 గం 28 ని చేరును

నెం 92 రు బండి బీచినుండి పగలు 10 గం 6 ని బయలుదేరి రాయపురము 10 గం 14 ని చేరును

(బి) 13-1-22 తేదిన రాయపురము బీచి స్టేషనులకుమధ్యను, బీచి రాయపురము స్టేషనులకుమధ్యను బోవుచున్న నెం 69, 54 రుల లోకల్ బండ్లు మామూలుకాల నిర్ణయముకంటె 10 నిమిషములు ఆలశ్యముగా ఈక్రింద తెలుపబడిన కాలనిర్ణయ ప్రకారము పోవును.

నెం 69 రు బండి రాయపురమునుండి పగలు 10 గం 38 నిమిషములకు బయలుదేరి బీచి 10 గం 44 నిమిషములకు చేరును. నెం 54 రు బండి బీచి నుండి పగలు 10 గం 54 నిమిషములకు బయలుదేరి రాయపురము 11 గంటలకు చేరును.

(సి) 17-1-22 తేదిన తిరువళ్ళూరు నుండి బయలుదేరి మామూలుగా సెంట్రలు స్టేషను రాత్రి 9 గం. 10 ని. చేరునట్టి ఇ. నెం 48 రు లోకలు బండి పెరంబూరునుండి నేరుగా రాయపురము రాత్రి 9 గం. చేరును.

(డి) 17-1-22 తేదినండి నెం 19 రు బెంగుళూరు వ్యాసంజరుబండి మద్రాసు సెంట్రలు స్టేషను నుండి రాత్రి 9 గం 30 ని. బయలుదేరుటకు బదులు 9 గం. 20 నిమిషములకే బయలుదేరి అర్కోణము రాత్రి 11 గం. 15 ని. బదులు 11 గంటలకే చేరును. మద్రాసునుండి అర్కోణమువరకు ఈక్రింద తెలుపబడిన కాలనిర్ణయ ప్రకారము పోవును.

మద్రాసునుండి బయలుదేరుట రాత్రి	9-20
బేసిన్ బ్రిడ్జి చేరుట	9-25
,, నుండి బయలుదేరుట	9-27
పెరంబూరు చేరుట	9-33
,, నుండి బయలుదేరుట	9-35
విల్లివాకము చేరుట	9-41
,, నుండి బయలుదేరుట	9-43
కొరటూరు దాటుట	9-46
అంబత్తూరు దాటుట	9-50
ఆవడి చేరుట	9-57
,, నుండి బయలుదేరుట	9-59
పట్టాభిరామ్ దాటుట	10- 5
తిన్నూరు దాటుట	10-10
సెవ్వాపేట దాటుట	10-16
తిరువళ్ళూరు చేరుట	10-23
,, నుండి బయలుదేరుట	10-31
కడంబుత్తూరు దాటుట	10-36
మణూరు దాటుట	10-42
తిరువాలంగాడు దాటుట	10-46
మోసూరు దాటుట	10-52
అర్కోణము చేరుట	11- 0

(ఇ) నెం 37 రు రైచూరు వ్యాసంజరుబండి మద్రాసునుండి రాత్రి 10 గం 15 నిమిషములకు బదులు 11 గంటలకు బయలుదేరి మధ్యదాలో సాధ్యమైనంతవరకు మించిపోయినట్టి కాలమును సరిపుచ్చుకొనుచు గమ్యస్థానము ఆలశ్యముగనే చేరును.

2 : 17-1-22 తేదిన మద్రాసు సెంట్రలు స్టేషనునకు రాత్రి 9 గం. 20 ని. మొదలు 10 గం. 40 ని. వరకు జను లెవ్వరును పోకూడదు. రాత్రి 9 గం. 20 ని. స్టేషను ఆవరణము నుండి బయలుదేరి పోనట్టివారు తక్షణం అచ్చటి నుండి బయటికి పోవలెను సదరు కాలమునందు ఎవ్వరిని గాని స్టేషనుకు రానియ్యరు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోక విజ్ఞప్తి

అఖిలభారత త్రిత్విక మహాసభ కాశీపురియందు జరిగిన ప్రథమ సమావేశమున, శ్రీ కాశీపురి మహారాజుగారు అస్పష్ట నొందుటచే నైలానా మహారాజుగారు రక్షాసనాధిపత్యము పొందిరి. గత సంవత్సరం జగన్నాథముగారు మహాసభ జరిగినప్పుడు తునినుండి శ్రీ రాజీవారి సెలవు ప్రకారము శ్రీ మిర్జా నల్ల రాజు అచ్యుత రామరాజుగారు వగైరా మహాసభావులున్న కృష్ణాజిల్లానుండి కొందరు త్రిత్వికలు విజయ చేయుటకు మహాసభాసభ్యులుగా జేర నుద్దేశింప, అదివరకే కొందరు తాన త్రిత్వికలు మన గ జభానినుండి సభ్యులుగా జేరన మహాసభావులు మనకాఖిల భారత రగుటచే తగుసలపక మహాసభావారికి ఇయ్యని కారణమున సభ్యులుగా జేర్చుకొనబడలేదు ఈ యంశము పెదపూడి గ్రామమున మే నెలలో శ్రీ మంతె సుబ్బరాజుగారి భవనమున జరిగిన వార్షికసందర్శముననే కొందరు సెలవిచ్చియుండిరి. జూన్ నెలలో నేను, మహాసభకి జవరల్ కెక్రటరీ గౌరవనీయులగు శ్రీ రాజా సర్ రామ్ పా సింగుగారిని కలిసి యావత్సంగతులు విశదపరచితిని. అయితేన శ్రీ రాజుగారు దూరస్థ మగుటచేతను, భాషా భేద మగుటచేతను ఇట్టి పొరబాటు సంభవించిన దని సెల విచ్చి త్రిత్వికలు నేను సర్దిపై చేసినవారిని చేర్చుకొనుటకు వాగ్దా మిచ్చిరి. ఈ యంశము రాజపుత్ర సమాజ కెక్రటరీగారి మే వ్రాయుచు, సభ్యులు కాగోరువారి నామధేయములు తెలుప గోరితిని. ఈ విషయమై ఈ ఆరుమాసములనుండి జవాబునొంది జాలనైతిని. శ్రీ మిర్జా నల్లపరాజు అచ్యుత రామరాజుగారు ఈ మధ్య తునినుండి సభ్యత్వమును గూర్చి ప్రయత్నించవలసి; దని వ్రాయగా, కెక్రటరీల నందరిని కలిసికొని మనము త్రిత్వికలు మని రుజువుపర్చి నేను ఎరిగియున్నంతవరకు ఉత్సాహ వంతులపేర్లు ఈ దిగువ 20 మందిని చేర్పించితిని. ఇంకను చే గోరువారు నాపేర వ్రాసినవారి పేర్లున్న సమాజచేయించ బడును. సదరు సభ్యులు 1921 సం॥రం తాలూకు చండా ర 2-0-0 న్ను 1922 సం॥రం చండా రు 4-0-0 న్ను వెరకి ర 6-0-0 లున్న జనరల్ కెక్రటరీ గౌరవనీయులగు శ్రీ రాజ రామపాలసింగుగారికి కుర్రీసు ధాల్, జిల్లా రాయబరేలీ యు. పి. అని పంపించవలెను. ఇంటి పేరు పొడి యక్షరము చాలును. సాధ్యమైనంతవరకు మనియార్డర్ల పంపించగోరైన హిందీభాష త్వరలో నేర్పని యెడల సభ్యత్వములన లాభప లేదు. సభాకార్యక్రమము హిందీలో జరుగును. రాబోవు మహాసభ ఆగ్రాలో జరుప నిశ్చయింపబడినది. రాజపుత్రానాక సరిహద్దు. ఢిల్లీ అక్కడకు మూడుగంటలు ప్రయాణము. మ ప్రాంతమునుండి హెచ్చుతుంది దయచేయవలయున్నది.

ఇట్లు విన్నవించు విజ్ఞప్తము
 యన్-సెంకటపతిరాజు, కాశీ.

పూ. వెంకటపతిరాజుగారు బి. యే. తాలూకా బో. ప్రెజ్ డెంటు సా. కొతాం పూ. భూపాల వెంకటపతిరా గారు, తాళ్లవలస; గొ. జగన్నాథరాజుగారు. బి. యే. బి.ఎల్ వకీలు గోదావరిజిల్లా శ్రీ మిర్జా నల్లపరాజు అచ్యుత రా రాజుగారు, తుని శ్రీ వత్సవాయ వెంకట సీలాధిరాజుగారు సా.తుని, పెన్మెత్తె నూర్యనారాయణరాజుగారు బి. రె ప్పిడరు బుద్ధరాజు వెంకట్రావురాజుగారు, బి. యే. బి. య వకీలు కాకినాడ నడింపల్లి సుబ్బరాజుగారు, కోడూరుసా. దాట్ల నూర్యనారాయణరాజుగారు, అల్లనది కృష్ణాజిల్లా, ర డు నారాయణరాజుగారు. బి. యే. బి.యల్, ఏలూరు పెత్తెన్ పెద్దిరాజుగారు, బి. యే. బి.యల్, వకీలు, ఏలూరు ి దిండి వెంకట్రావురాజుగారు, బి. యే. బి.యల్, వకీలు, వగై సు, భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, కుముద విల్లి వేగే సుబ్బరాజుగారు, గణపవరం, పెన్మెత్తె రామభద్రిరాజుగారు మహాదేవపట్నం పెన్మెత్తె తిరుమలరాజుగారు- గరగపర, ి దిండి వెంకట్రావురాజుగారు, పెదపుల్లెరు కలిదిండి నూర్య నారాయణరాజుగారు, పెన్మెత్తె సుబ్బరాజుగారు కాశీ మం నూర్యనారాయణరాజుగారు, ఖాజీపాలెం, బాపట్ల తాలూ గుంటూరుజిల్లా.

నిష్ఠముగ తయారుచేయబడిన కాత్రియా బొమ్మలు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో వారసుడు, తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని శాస్త్రబలము ఉన్నవారికి వంతుబడును మే నెడను, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, 12, హుజూర్ గోడ, హుంబులోడ్ - మద్రాసు.

(8148)

గొప్పతగుధరల ఆముకము

నేటిదినము కొనదలచినది రేపటివరకు ఆపకుడు.
ఏలననగా? సమయ మెరిగి పనిచేసిన నిత్యకృత్యములలో
తప్పక ఆదృష్టము గలుగును. ఎచ్చట?

కాశీ, కంచి, బెంగుళూరు, కొర్నాడు, మరియుతరజాగాలలోనుండి వట్టు, నూలు జువీలిరకములు అంగడి ఈ దిగువ చొక్కటియే యని తెలుసుకొనవలెను.

ది బొంబాయి స్వదేశి స్టోర్స్ కాశీ, బెంగుళూరు, సేలం జువీలిమందిరము,
 40, 41, 42 రత్న బజారురోడ్డు, బార్డె హాను, మద్రాసు.

ప్రభుత్వముల సమావేశము

(7-1-1922) పన్నయప్ప కళాశాల భవనమున పి. ఎం. శివజ్ఞాన మొదలియారుగారి యధ్యక్షత క్రింద సమావేశమయెను.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు

రామస్వామి మొదలియారుగారి టిల్లు నుడివిరి:— ప్రతి జాతివారును ఆయాతెగల ప్రత్యేకసభలను జరుపు ఆవశ్యకతను దెలియజేయుచు తమ బ్రాహ్మణేతరగోద్యమమునకు పట్టుకొమ్మలైన కీ. శే॥ నాయుడు, త్యాగరాజు పెట్టిగార్లు జేసిన మహాపాకారమువలన రాజకీయములయందు వై యుద్ధమును ప్రముఖతను వహించి అధికారమును బడసె ననిరి. బ్రాహ్మణేతరగోద్యమమునకు చేయూతగ వాయు తెగలవారు సభలను జరిపి మరింత తోడ్పడుచున్నారు.

మనసంఘము పురోవృద్ధి గాంచవలయునన్న విద్యను మనవారలకు అపవలయును. మనపూర్వుల అంశలో సగము నైన మనము గల్గించుండలేదని తెలుపుటకు విచారించుచున్నాడను.

వెల్లాలకులకులు దానధర్మములకు ప్రసిద్ధి కెక్కినవారు. కాని వారు వారి ధర్మములను విచక్షణతో జేయుకగోపురములను గట్టించి ఇంకొక విధముగ సుఖముగ జీవించు కొన్ని తెగలవారికి భోజనముబెట్టుచుండెడివారు. నేటికిని మనవారిసత్రములు దక్షిణ హిందూస్థాన మందెడటజూచినను గలవు. అందునిజముగ సహాయము పొందదగినవారికిని, పరిస్థితులు అనుకూలముగ నున్నవారికిగూడ ధర్మము చేయబడుచున్నది. ఒరులకుబెట్టుధర్మము చేయుటకంటె ఈ ధనమునంతను మనసాయమున పేక్షించు మనతెగవారలకు విద్యావిషయమై వినియోగించిన వారు తమ నిజశక్తివై నాధారపడి స్వతంత్రజీవనమును గడుపుగల్గుదురు. అపు డేధానధర్మములకవకాశముండవలయును.

శ్రీవిద్యయందు మనము ఇతరతెగలవారికంటె ఎక్కువ వెనుకబడియున్నాము. కాన మనము మనసోదరరత్నములకు ముద్దాదవిద్యను నేర్పించవలయును.

ఎవరో ఇతరులు మనలను తమకంటె తక్కువవారని, ఎంచి మనకు ఎగ్గుజేయుచున్నాని మనము కినియుచుంటిమి కాని మనము మనకంటె తక్కువవారిని క్రూరముగ జూచుచున్నాము.

కాన మనమెట్లు మనలను తక్కువవారనికొందరు తలంచి రని చరింపజాలవన్నారమో అట్లులే వీరుగూడఁపడయెడకో పము వహించగలరు. కాన సంఘమున నొకరు ఎక్కువ ఒకరు తక్కువ యనియెంచక అందరిని స్వసమానముగ మనము జూడవలయును.

మనకిప్పుడు గొప్పయుద్ధము ఒకటి బాధించుచున్నది. దానిని మనము తక్షణము సంహరించిగొని దేశము దుర్దశపాలగును. మహాసంక్షోభము నొందును. అయ్యది దౌర్జన్యరాహిత్యముగ అసహాయోద్యమము చేరున ఒరచుచున్నది. కాని మన త్యాగరాజుపెట్టిగారి ధర్మమే యని ఈ రాజధానియందు మాత్రము జిజ్ఞాసింపలేదు. అసహాయోద్యమము వలనవారు లోప్రత్యక్షముగ గాన్పించినది. హారతాళములకును సంఘవిహిష్కారమునకును వినియోగించుచున్నారు. సాయుధ్యమును ప్రభుత్వమువారికంటె జనసామాన్యమున కెక్కువగ ప్రమాదకరముగ పరిణమించుచున్నది. కాన మనమీ యుద్ధము మును నిర్మూలించి జనసామాన్యము దీనికి ఆహూతి గాకుండ జేయ ప్రయత్నించ వలయును. ఇట్లు మనము ప్రయత్నించితిమేని ప్రజలు మనలను, నిరాకరణవాదులు దూరెదరు. దుర్భాషలాడెదరు. ప్రభుత్వమువారి ప్రాప్తుకై మనము పనిజేయుచున్నారమనెదరు. మనము వానిని పాటింపక దృఢసంకల్పముతో అచంచల ధట్టుదలతో ఈకార్యభావమును నిర్వహించవలయును. మనము నిరాకరణ వాదులవలె స్వప్రయోజనపరులమై పని జేయుటలేదు. కాన మనము వీరిదూషణకు విమర్శనమునకు భయపడ ననగరములేదు.

తేపు రానున్న రాకొమరునకు మనమందరము స్వాగత మొనర్పవలయును. ఎవరేమి దుష్కృత్యముల జేసినను వినక మన భావిచక్రవర్తి కాకున్న రాకొమరునకును స్వాగత మొనగుడు. స్వాగత మొనగుడుంటే దేశభక్తి యనిపించుకొనవలగు. మన మిట్లు స్వాగత మీయకున్న ఇతరజాతులవారు మనము స్వాతంత్ర్యమున కర్హులము కాజాలమనెదరు. స్వాతంత్ర్య సంపాదనమునకు మార్గము. ఈమోటుపద్ధతిగాదు.

ప్రస్తుతము భారతదేశ పరిపాలనమున లోపములు గలవనియు, మార్పులవసరములనియు ఆధునిక పరిస్థితుల కనుకూలముగ ప్రభుత్వవిధానమును నెలకొల్పవలయుననియు ప్రభుత్వమువారు గూడ అంగీకరించుచున్నారు. వీనిని ప్రవేశపెట్టు మార్గ మీపిచ్చి నిరాకరణపద్ధతులెంత మాత్రము కాజాలవు. మనమిప్పుడు పరిపాలనమున కార్యరూపమును చాల్చువిధముగ నెట్లు తోడ్పడుచున్నారమో అట్లులే నిజమైన బాధ్యతను వహించి న్యాయపథమునే మెలలగుచు, మన హాపములను గుర్తించి మన సంఘమును చీడపురుగువలె అపహించి మొదలంటి తనివేయుచున్న దురాచారములను తునుమాడి లోపములను సవరించుకొన్న నే స్వరాజ్యము లభించును గాని అతివాదులవలె ఆర్థాటములను గావించిన ప్రయోజనము లేదు. కాక మీరందరును కలసి పురోవృద్ధికై ప్రయత్నింపుడు.

అధ్యక్షులు.

శివజ్ఞాన మొదలియారు గారిట్లు ప్రస్తావించిరి:— వెల్లాలకులజాతి కాంతిప్రియులును, మితస్వయంపరులును ఓర్పుతో పాటుబడు వారనియు వ్యవసాయమున వారికి సాటివారు లేరనియు 1871 జనాభాలెక్కలలో వ్రాయఁబడినది. ఇంకొక సంవత్సరమున వెల్లాలకులజాతి తమనేద్యవృత్తిచే రాజుబలమును, వర్తకులలాభములను, నేతజేయుచును గాపాడువారని వాదించెను. కాన ఏప్రభుత్వమువారును వెల్లాలకులజాతివారును నిరాకరించుటకు వీలులేదు. వారు రాజ్యమునకు వెన్నెముకవంటివారు. బ్రిటిషుప్రభుత్వపరిపాలనమునకు మన కన్నియో లాభములు ప్రాప్తించినవి. ఇంకను ఆ నేకలాభములు రానున్నవి. కాన మనము అందరము రేపు రానున్న ఇంగ్లాండు యువరాజునకు సుస్వాగత మొనర్చి వంశపరంపరగా వచ్చుచున్న మన ప్రభుత్వ శక్తి పరాయణతను తెలియజేయవలెను. మనబుద్ధిశాసము నకును, విద్యకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారే ప్రధానకారకులు. మన యువకులకు ఇకనైన అలక్ష్యము చేయక విద్యబుద్ధులను గజపింపవలెను. దీనికి మీరు వలయుసామగ్రిని ప్రోగుజేసి ఒక నిధి నేర్పరుపవలెను. ముఖ్యముగ వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక, సాంకేతిక విద్యను నేర్పించవలయును. విశ్వవిద్యాలయపు విద్యయే మనకు మోక్షప్రదము గాదు. మన దేశ భాషను సభివృద్ధి జేసి ఉద్ధరించవలెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వపాలనమువలన మనకు విద్య యభివృద్ధి. దానివలన పరిపాలనమున మనము గౌరవగల్గితిమి. ప్రభుత్వమువారు మనకు సంస్కరణముల నొసగిరి. అవి సంక్షిప్తకాలముగ లేవని కొందఁరనుచున్నారు. కాని అట్లు గాదు. సంస్కరణములు వచ్చి కొద్దికాలమే అయినను అయ్యది జయప్రథముగనే యున్నది కాన మనము ఓపికతో నున్న కార్యమును సాధింపగలము. ఈ సంస్కరణములకు మనము సమర్థులమని ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసితిమేని మనము సంస్కరణములనుగూడ వారే ప్రసాదించెదరు. కాన తొందరలేదు. ప్రయత్నములను మనము ఖండించవలెను.

శ్రీరామములు

మనలో మనకే ఎన్నికైనా అంతశ్శాఖా విభేదములు గలవు. వానిని అన్నిటిని నశింపజేయవలెను. తదనంతరము గభ వరుల ఆదివారముదయము 8 గంటలకు సమావేశమై ఈ తీర్మానమును గావించెను. మొదటితీర్మానము ఈ సభవారు నిరాకరణోద్యమమును కంత్తోక్కిరింపిండుచున్నారని వెల్లాలసంఘమువారివారు ఈ యుద్ధమును నడు తోడ్పడరాదు.

రెండవతీర్మానము

ప్రభుత్వమువారు! సాధ్యమైనంతవరకు నిర్బంధించి పాథమికవిద్యను ప్రవేశపెట్టవలయును.

మూడవతీర్మానము

వెల్లాలకులజాతి అందరికంటె ఎక్కువ పన్నును చెల్లించుటచే ఆ సంఘముబాలరులకు ప్రభుత్వమువారు విద్యార్థి వేతనములను విస్తారముగ నియవలయును.

నాలుగవతీర్మానము

శ్రీవిద్యను వెల్లాలకులమున విస్తారముగ ప్రవేశపెట్టవలెను.

ఐదవతీర్మానము.

వెల్లాల తెగలు అంతశ్శాఖను నన్నిటిని సంహరించి ఒకే శాఖగ నేర్పాటుజేయవలెను.

ఆగవతీర్మానము

ప్రభుత్వోద్యోగములయందును, పబ్లిక్ బాడీలందును వెల్లాలకులజాతికు ఇటీవల ప్రకటింపబడిన ప్రభుత్వపు టుత్తరపు ప్రకారము ఉద్యోగములను వలయువాని నియవలయును.

ఏడవతీర్మానము

తక్షణము పర్యవేంటుల్యాండు రెవిన్యూ సెటిల్మెంటును ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టవలయును.

ఎనిమిదవతీర్మానము

ఇంతవరకు బ్రాహ్మణపురోహితులచే పెండిండ్లు జేయుచుకొనుచు ఇటీవల తమంతటతామే బ్రాహ్మణపురోహితులు లేకనే వివాహములను వెల్లాలకులజాతి జేయుచుకొనుటచే ఎట్టి ఇబ్బందులు కన్పించుంధామగు అభ్యంతరములు లేకుండ జేయవలెని నతేక మొదల్యారుగారు ప్రవేశపెట్టుచున్న బిల్లును ఈసభవారు ఆమోదించుచున్నారు.

తొమ్మిదవ తీర్మానము

వ్యవసాయకళాశాలను మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు ఎఫీలిఏటు జేయవలెను.

ప క ట న

అమర్త లూరులోని బోర్డు ఎలిమెంటరీ బాలికాపాఠశాలలో నెల 1-కి రు 23-0-0 లు జీతముమీద ఎలిమెంటరీ ట్రైయర్ (గేడు ట్రయినింగు అయిన ఉపాధ్యాయులు రాలు కావలయును. సదకు వుద్యోగమునకు అర్హులు అయిన స్త్రీలు దరఖాస్తులను తెనాలితాలూకా బోర్డు (వెజిడెంటు గారికి 15-2-22 తేదిని గాని అంతకుముందుగా గాని పంపుటకు కోరడ మయినది.

డి. వి. పాలో,

(8868)

(వెజిడెంటు 8-1-22)

నీకు స్వరాజ్యము కావలెనా?

కావలసినచో

(8878)

“ఆల్లీ వ భృతుల నిర్బంధము”

(The Karachi Trial)

అను, దివ్యమైన నాటకమును చదువుము
మెల 0 10-0 మాత్రమే. (పోస్టేజి ప్రత్యేకము)
స్వరాజ్య గ్రంథాలయము, తెనాలి.

3269

హ రి క థ

లోకమాన్యుని పవిత్రజీవితము

ఇ హ ప ర సా ధ న ము

ఆంధ్రదేశమున నఖియుఖము నీవరకే న్యాప్తమైనది. గ్రంథకర్తలు: చె. వెంకట్రామయ్య, దా. వెం. నరసింహారావు పోస్టుఖర్చులుగాక, ప్రతి 1-కి రు 0-8-0. 12 ప్రతులు 5-0-0 వలయువారు దా. వెం. నరసింహారావు, తాడేపల్లిగూడెం, కృష్ణాజిల్లా

మ హా త గాం ధి

3349

ఛాయాచిత్రము చేసిన తెలుగు పేజరు

100 కాగితములు చేర్చి అట్టలెండు చేసిన

కట్ట 1 కి రు 10; కట్ట 1 కి రు 6

కాగిత 100-కి రు 14; 1000 రు 7 8-0

కవరు 100-కి రు 1; 1000 ,, 7-8-0

కాలండరు 1-కి రు 6; 12-కి , 3-8 0

మీ అచ్చుకనెలకు మాకు వ్రాయుడు

Pictorial & Co., Printers, 41, Broadway, MADRAS.

Wonderful Leprosy Cure.

“కుమ్మరోగ నివారణ”

ఒక మహాత్ముని వల్ల లభించినది.

అష్టదశవత్సరములను, యేకాదశ సంవత్సరములను, పొడలు, పచ్చలు మొదలగు మహానాస్తికులను రూపుమాపును. వీర్యవృద్ధి కరీరకాంతి కలుగజేయును, గుణములేదని ఋజువు చేసిన చోరు 116 లు బహుభాషము పఠ్యమాలేదు. ఒక నెల దినములకంటె సుమారుగా సరిపడు మందు డబ్బా రు 6-0-0.

రెడ్డి అండ్ కో, ప్రాప్రయిటరు యం. సుబారెడ్డి

(8888) గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు గోదావరి జిల్లా

నిర్బంధవిధాన విస్ఫంభణము

దేశీయనాయకుల సమావేశము - సర్ శంకరనాయకుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద బొంబాయిలో
సారంభమగుట - 200 మంది సభకులవచ్చుట - మాలవ్యా, జిన్నా, మహాత్మా గాంధీ ప్రముఖుల
ఉపన్యాసములు - అనుకూల సూచనలు

లాలా లజపత్తిరాయుగారిని నడలిరను వార్త - సిక్కుల నందరిని వదలుట
ఆజ్ఞోల్లంఘనములు - అరెస్టులు - శిక్షలు

బొంబాయి

దేశీయనాయకుల సమావేశము

850 మందికి ఆహ్వానములు పంపబడెను. వారిలో 200
మంది వచ్చెదమని బదులువాసిరి. సమావేశము బొంబాయిలో
14 వ తేదీ సాయంత్రము ప్రారంభమగును. కాంగ్రెసు ప్రము
ఖులు పలువురు తమపక్షమున మహాత్మాజీ ఆభిప్రాయ మియ
గలదనియు ఆయనయందు తమకు సంపూర్ణవిశ్వాసముకలదనియు
గాన తాము రాజనీయములేదనియు వ్రాసిరి. రాజకీయములందగి
కముగ పాల్గొనుచున్న వారికిని దేశీయులందు కొంతప్రాముఖ్యము
తగలవారికిని మాత్రమే ఆహ్వానములుపంపబడెను. చెన్నపురి,
పంజాబ్ మహారాష్ట్రములనుండిచాలామంది వచ్చెదమని నున్నారు.

మహాత్మాజీ ఆభిప్రాయము

ఈ సమావేశమునకూర్చి కాంగ్రెసువారినికలకు నిర్ధా
రణచేసినదాని కేమిగాను తిరుగు లేదు. కాంగ్రెసు విషయనిర్ధా
రణసభలో నేను కొరికెరితిని వ్యక్తపరచుచు కొనసాగించినదేగాని
కాంగ్రెసువారంగీకరింపజాలరు. వాక్యమేకనాస్వాంత్యము
లనుకూర్చి మితవాదియగుట లగు మిత్రులను నేను కూడఁటట
కొనికొనుటకునేమియు ప్రయత్నించుటకే యిచటికి వచ్చి
తిని. ఈరెండు స్వాతంత్ర్యములనుకూర్చి మితవాదిసాధనలు
కాంగ్రెసులో నేకీభవించునట్లు చేయుట సాధ్యమగు నని నే
నానించెదనని మహాత్మాజీ ప్రతినిధిలో నుడివెను.

వివేచనచంద్రపాలుగారి తంలివార్త

దేశీయనాయకసమావేశమును భగవంతు డాక్టర్ వడించు
గాక. నాయకగారు (బి.పి.చంద్రపాలుగారు) ఇకను లేవకాలని
స్థితిలోనే యున్నను క్రమముగా ఆరోగ్యమును పొందుచు
న్నారు. ఈ సభ జయప్రదముగా జరుగుగాక యని వారు
కోరుచున్నారు. సంపూర్ణ (నిరీధరహిత) స్వాతంత్ర్యమును
కోరవలెను. సంపూర్ణప్రభుత్వాధికారమును ప్రజాప్రతినిధులకు
వశపరచవలెను. సంపూర్ణస్వేచ్ఛా విశ్వాస స్వయంసహాయములపై
సాధారణ పడు పద్ధతిని ఫలప్రద మగు జాతీయకార్య
విధానమును నిర్ణయించదగు నని నూచించుచున్నారని
వివేచనచంద్రపాలుగారి కుమారుడు జ్ఞానాంజన పాలుగారు దేశీ
య నాయక సమావేశమువారికి తంలివార్త శంపి, బి. చక్ర
వర్తిగారి ద్వారా సందేశము పంపిరి.

సమావేశము జరుగుట.

14 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు బొంబాయి
కానాస్టి జమాంగీరు హాలులో సభ జరిగినది. 5 గంటలసేపు
చర్చ జరిగినది. తిరిగి 15 వ తేదీని సమావేశము
జరుగును మొత్తము 200 మంది అన్ని రాష్ట్రములునుండియు
అన్ని పక్షముల ప్రతినిధులును వచ్చిరి. వారిలో మితవాదుల
సంఖ్య హెచ్చు. పత్రికాప్రతినిధులను రానియలేదు. సమావేశ
కు లింతవరకును చర్యనుకూర్చి యేమియును ప్రకటించలేదు.
ప్రారంభమందు పండితుడైన మోహన మాలవ్యాగారు ఉపన్య
సించిరి. ప్రభుత్వమువారి నొసరింపసాగిన గొప్పగొప్ప పౌరహి
టులవలన ఆసహాయోద్యమము క్రమక్రమముగ కలుల పెం
పొందినదియు వివరించిరి. ప్రభుత్వమువారి వలంబించిన సమగ్ర
నిర్బంధవిధానము కేవల మక్రమ మనిరి. పంజాబు భిల్లా ఫ
తు స్వకా జ్యోతుస్వలను ప్రభుత్వముతో నణకులముగ పరిష్క
రించుకొనుటకు ఏయేపద్ధతులమీద దేశీయనాయకుల సమావేశ
మును జరుప సాధ్యమో వివరించినవివృత్తు సర్ శంకర నాయకు
గారధ్యక్షత వహింపవలెనని యుపసాదించిరి. సర్ శంకరనా
యకు గారధ్యక్షత వహించి ప్రారంభకుల ఆభిప్రాయమును
తెల్లచేయుటకు జిన్నాగారిని కోరిరి. జిన్నాగారు తమ యుద్దే
శము వివరించి తాము దీర్ఘకాలము చేసి తయారుచేసిన తీర్మా
నమును సాయుదము చేసిరి. ప్రభుత్వమువారు సహాయవా
దులునవలించిరి. కొన్ని విధానముల వామవేయకుల ప్రభుత్వ
మునకును మహాత్మాజీను అనుకూలమగు పద్ధతిని 'దేశీయనాయ

కులసమావేశము జరుగు టత్యవసరమని నుడివెరి. పిమ్మట గాంధీ
గారి ఆభిప్రాయమును తెలుపసోగగా గాంధీగారు ముచ్చటించిరి.
ఇప్పుడు సిద్ధపడుపడిన తీర్మానముల ముసాయిదా ఆసమ
(గను గాన దీనికి కాంగ్రెసువారి రంగీకరింపజాలరు. ఆమెండు
మెంటు సభాకాననములక్రింద చెరసాలకంపబడినవారి నే గాక
నీతిమూలము లగు సభాధ్యక్షులు చేయవారి సందర్శిగూడ
వదలిచేయవలెనని తెలిపిరి. వ్యాఖ్యక్రమపాలనాసంక్షేపమును
వ్యాజ్యమున ప్రభుత్వమువారి నొసరించిన ఆక్రమములను వివరించి
నీతిమూలని నిదర్శనము గా చూపిరి. ఈ యంశమును
సభలోని సహాయవాదులందఱు స్వరాజ్యదృక్పథమునుండి తిల
కించి, ముందుజరుగుబోవు కార్యములనుకూర్చి వాతేర్పిర్చుచు
కాదమనిరి. రాజప్రతినిధులను సమావేశముచేయబడునభ్యుపయోగము
టకు నాఆభిప్రాయము శ్రీశ్రీహక్రమైన నే నేనియమములను
కోరనుగాని గౌరవముతోగూడిన సమాధాన మేర్పడుటకు ఆను
కూలపరిస్థితులను కలిగి చుటకు ఏర్పాటుపరచు బుడవలెనని
నన్నుడిదలెని యాతీర్మానముగా స్వయంసహాయమునకంటె
చాల హెచ్చుగా నుండవలెనని కోరెదను. ముఖ్యముగా ప్రభుత్వము
దయ మూరవలెను. దేశమునకు వారిచే నొప్పించిన మహాపాపములకు వారు
కొంతపశ్చాత్తాపమును చూపవలెనని గంధీగారు నుడివెరి. పిమ్మ
ట శేషగిరయ్య, పండిత గోకర్ణాధిపతి, పండిత, కుంజ్రా, ప్రాసె
సరు దుదిరాం సర్ హరంజీ వాడియాగారు మున్నగువారు
మెట్లమండి యుపన్యసించిరి. వాడియాగారు దీర్ఘవ్యాసము
నొసరించిరి. ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధవిధానమును పూర్తిగా నిర
సించిరి. ఆసహాయోద్యమఫలితములు చాల హాని కలిగించునని
హెచ్చరించిరి. పిమ్మట చాల చర్చ జరిగినది. చర్చవలన ఆభిప్రాయ
భేదము క్రమముగా తగ్గుచున్నట్లు కనబడినది. అన్నిపక్షముల వారికిని సంత్స
పికము లగు తీర్మానములను చేయుటకు ప్రయత్నింపవలెను. నాఆభిప్రాయ
ములు కొందరికి సరిగా బోధపడినట్లులేదు. నాపక్షమువారి కెట్టి
అగౌరవమును కలుగనిపద్ధతిని యీచిత్తు తీర్మానములను సవరిం
చుచో యీసభలో నుండుటకును యాతీర్మానముల కంగీకరిం
చుటకు నా కాక్షేపణ మేమియును లేదని గాంధీగారు మరల
బదులుచెప్పిరి. తీర్మానములను సవరించివ్రాయుటకు 20 మంది
యుపసంఘముగ నేర్పరుపబడిరి. 15-వ తేదీని తిరిగి సమావేశము
జరుగు నని ప్రాతిపదికలైన సమాచారములకు తెలియుచున్నది.

కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సమావేశము.

ఈ సమావేశము 15 వ తేదీని బొంబాయిలోనే జరు
గును గాని యిదివరకు తెలుపబడిన ప్రకారము అహమదా
బాదులో జరుగదు.

నడియూరుమయ్యనిసిపలుసభ్యుల రాజీనామా

నడియూరు (గుజరాతు) మ్యునిసిపలు సంఘసభ్యులలో
నియోజితసభ్యులు 12 గురు రాజీనామాలు నిచ్చిరి. అధ్యక్షుడు
గూడ రాజీనామా నిచ్చెను. పాతకాలలను దొరతనమువారు వశ
పరచుకొనుటయే సంఘమువారి అనుమతి తేతంద 2500 తూ
పాయలను వారు విద్యాకాళివారికిచ్చుకొనుటయు రాజీనామా
లకు కారణము.

బెల్గాముకాంగ్రెసు కార్యదర్శికి శిక్ష

రాజద్రోహకరులగు సువస్వాసముల నిచ్చినందుకు పూచీ
కత్తు నియంతులకు కే. జీ. గొడ్డేగారికి ఒకసంవత్సరముకొనశిక్ష
వేయబడెను. బెల్గాము భిల్లాఫతు సంఘాధ్యక్షుడు నోషీగారికి
గూడ ఒకసంవత్సరము కొనశిక్ష వేయబడెను.

పూనాలలో ఆజ్ఞోల్లంఘనము

సారాదుకాణములపట్ల బోధించుట మానలేదు. 13 వ
తేదీ మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు కిదుకాణములపట్ల 5 మంది
బోధించుచుండిరి. వారిని స్టేషనుకు తీసికొనిపోయి వదలిరి.
18 వ తేదీని కలకత్తా సైన్యాధ్యక్షుగార్లకు చెరి 100 రూపా
యలు జూర్యాకా యన్యునితో చెరియొక నెల విడిచెదను వేయ
బడెను. వారిద్దరును చెరసాలకు వెలిరి.

నాయకులు బొంబాయికి వెళ్ళుట

కెల్కర, పరంజపి, భోవల్కర, గోఖలేగారు దేశీయనా
యకసభకు బొంబాయివెలిరి. 12 వ తేదీనిగూడవారి మందిబోధిం
చిరి. మామూలుచర్చ జరిగినది. 11 వ తేదీని బోధించినవారి కం
దరికిని జూర్యాకా వేసిరి. చరాస్తిజప్తువారంట నిచ్చిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

కాశీనగరమున సోదాలు అరెస్టులు

నగరము పోలీసువారు నిచిబాగులని కాంగ్రెసు కా
ర్యాలయమును సోదాచేసి కొన్ని కాతములను తీసికొనిపో
యిరి. కాన్వదర్శి పండిత కృష్ణచంద్రకర్, సహాయ కాన్వదర్శి
పండిత తారాచంద్ర వైద్య, పండిత లక్ష్మీకారాయణశర్మ,
బాబూ వైద్యనాథసింగు, మాల్వీ ఆచార్యునూరు, (కాన్వదర్శి
వాక సంఘసభ్యులు), పండిత రామమూర్తి మిత్ర, (ఆఫీసు గు
మాస్తా), గార్లును ఒక వలంటీరును అరెస్టుచేయుటగా వారిని
వెంటపలను మరి యిద్దరు వలంటీరులను 14 రెక్కను ప్రకారము
పట్టుకొనిరి.

బాబూ భగవాన్తాసుగారినిగూర్చి ప్రశ్నించుట.

బాబూ భగవాన్తాసుగారిని పట్టుకొని శ్రీశ్రీమంటను
గుర్చి రాష్ట్రీయకాననసభలో రాయబహదరు కుమారన ద
లారు గారు ప్రశ్నించెద నని తెలియుచున్నది.

జయిలు అదరణ నామోదించుట.

జయిలులో ఆదేశ సరిగానే యున్నది. మమ్ములను
రాజకీయ సేవకుల సెయిల చూపవలెనో అటుల చూచు
చున్నారని యిటావలెలు బాబూగారు ఇండిపెండెంటు సం
పాదకుడు మహాదేవగారు గార్లు వ్రాసిన లేఖలను రాష్ట్రీయ
ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

బొంబాయిలో అరెస్టు

రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి రఫీ అహమదుగా
రిని 12-వ తేదీని కారాబాంకిలో పట్టుకొనిరి.

గుంపులు బొంబాయికి వచ్చుట

మలేవిమయక మగు నడ్రక్ భావముతో చాల గుంపు
యిదరగ్రామములనుండి బొంబాయికి ఆకస్మికము వచ్చుటచే
చాల నాదోశసస్థితి ఏర్పడినది. మాడుగోష లటులందెను.
సిబిలు యువోగ్రులు మెలకువతో పనిచేసిరి. ప్రధాననాయకు
లనుమాత్రమే పట్టుకొనిరి. కొత్తగా పోలీసు బలము వచ్చుటచే
ఇంకను అందోశసస్థితి దోలకపోయినను ఉపద్రవము తొలగిన
దని యువోగ్రులు ప్రకటించిరి.

బహారాచి అల్లరులు

ధాన్యముల శిక్షలు రైతులలో అసంతృప్తిని కలిగించెను.
రాజకీయసంబంధు లా ఆవకాశమును బాగుగా నుపయోగించు
కొనిరి. రైతుల యిబ్బందులనుకూర్చి స్థానికోద్యోగులను రివి
న్యూబోర్డువారునుగూడ నాలోచించుచున్నారు. శిక్షలను గాం
ధీగారు తగ్గించెదనని రాజకీయసంబంధులు బోధింప నారంభిం
చిరి. రెండువోట్ల డౌర్లవ్యము జరిగినది. పీకావారులను కొట్టి
ధాన్యమును దోపిడీచేసిరి. ఉపద్రవకారణము లేదని యువోగ్రు
లు తెలిపిరి.

స్వరాజ్యపత్రిక వ్రాతప్రతి.

అలహాబాదులో హిందీభాషలో వెలసకుచున్న స్వరా
జ్యపత్రికకు తిరిగి 2000 ఫరావతు కోనుటచే పత్రిక నిలిచిపోయి
నది. ఇండిపెండెంటు పత్రికవలెనే వ్రాతప్రతులు ప్రకటింప
బడెను.

అరెస్టులు, శిక్షలు

ఆమెండుమెంటు గట్టుముక్రింద బాకాబాంకి, నీతా
పూరు, అలిఖురు, కాశీ, నోకాబాదులలో చాలమందిని పట్టు
కొని శిక్షలు వేసిరి. అలహాబాదులో నిద్రకు వలంటీరులకు చెరి
18 నెలలు కక్షనశిక్ష వేసిరి.

* * *

సుబ్రహ్మణ్య శివగారు.

విశుదల చేయబడుట.

సుబ్రహ్మణ్యశివగారు కొంతకాలమునుండి మిగుల సవా
రోగ్యముగ నుండిరి. అందువలన తిరుచనాపల్లి మెడికల్ ఆఫీ
సరును, సర్దునుజనగలును శిష్యాత్వ చేసిన విశుదల తిరుచనాపల్లి
కెంట్రల్ జైలులునుండి 12-వ తేదీగురువారమునాడు విశుదల
చేయబడిరి. కుంభకోణమునందలి తమసాదరునియింటికి వెళ్ళు
టకుగూడ వారికి బలహీనముగ నుండినందున విశుదల
కరు కనగారి వెంటపట్టుకొని వెళ్లి అచ్చట వదిలివెట్టిరి.

(8-వ తేదీని చూడవలెను)

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ జనవరి నెల 15-వ తేది

ఆదివారము

సంపూర్ణ

హారతాళము

యువరాజగమనదిన మగు 13-వ తేదిన

చెన్నపురియం దంతటను దుకాణములను మూసివైచి, అధికారుల ఏర్పాటులకు ప్రజలు తమ యసమృత్తిని దృఢముగ తెలిపిరి. తుదకు తమలపాకుల దుకాణముల నయినను తెరువజేదు. మాస్కెట్లను మూసివైచిరి. కొత్తాలు బజారులోని దుకాణదారులను తమ అంగడులను తెరచియుంచు దని, గవర్నరు గారు స్వయముగ కోరినను వారందులకు సమృత్తింపరయిరి. యూరపియను పాపులను మాత్రము తెరచియుంచిరి. అంగడులను మూయవలయు నని, నేషనల్ వాలంటీరులు అక్కడక్కడ నుపన్యసించినను, చెన్నపురివంటి విశాలపట్టణమున నన్నివైపులకును వారి హెచ్చరిక చేరియుండదు. అటులయినను, అప్రయత్నముగ నన్ని యంగడులను మూసివైచుట జూడ, అధికారు లీ సమయమున యువరాజగమనము సేర్పాటు జేయుట ప్రజల కేమాత్రము యిష్టము లేదని వెల్లడియైనది. అతకు పూర్వము వారము దినముల నుండియు అధికార పక్షమువారు ట్రాంబండ్లలో నెక్కి, అంగడులను మూయవల దనియు, వానిని అలంకరింపవలయు ననియు బోధించుచుండిరి. ఊరంతయు నీ ట్రాంబండ్లను త్రిప్పుచుండిరి. గోడలపై పెద్ద ప్రకటనలను నంటింపుచుండిరి. ప్రజల కెల్లరకును ప్రచురణప్రములను పంచిపెట్టుచుండిరి. నయమునను భయమునను, హారతాళము నవలంబింపవలదని బోధించుచుండిరి. 12-వ తేదిన దుకాణములయొద్ద రక్షకభటులను, పైనికులను నిలిపియుంచిరి. వర్తకులను ఈరితిన ఎంతగ ప్రభోధించినను, వారు తమ యంతరాత్మసంబోధనమునకు దృఢిరేకముగ నడువక, కాంగ్రెసుపీఠానమును గౌరవించి, సంపూర్ణ హారతాళము నవలంబించి, దినమంతయు సంగడులను మూసియుంచిరి.

ఈసంగతికి ప్రాముఖ్య మొసగక జనులు మాత్రము గుంపులుగూడిరిని వ్రాయుటచే, నెవరును మోసపోబాలరు. వీధులపొంబడి గుంపులను నిలువబెట్టుట కెంతయో ప్రయత్నము జరుగుచుండెను. పొరుగుగూళ్ళనుండి విద్యార్థులను, స్కూటులను, తదితరులను తీసికొనివచ్చిరి. ట్రాంబండ్లలో నూరక నెక్కించుకొని ప్రజలను కొనిపోయిరి. విద్యార్థులకు ప్రత్యేకస్థానముల నేర్పరచిరి. ఇంత ప్రయత్నము జేసినను, కన్నాటుప్రభువు వచ్చిన నాటికన్న జనులు చాల తక్కువగ వచ్చిరిని చెప్పుకొనిరి. ప్రేక్షకులలో హిందువుల మహమ్మదీయుల సంఖ్య కొలదిగ నుండును. విద్యార్థులలో ననేకులు వారికొరకు ప్రత్యేకింపబడిన గ్యాలరీలలో నిండలేదని, అంగ్లో హైందవపక్షిష్టలే అంగీకరించుచున్నవి. నిన్న నేమ హారతాళము లేకున్నను, ప్రజలలో యువరాజసందర్శనార్థము ఎట్టి ఉత్సాహము గనుపించుటలేదు. త్రోవ పొడవైనను, ఊరంతటను, మహాత్మునికి జయజయధ్వానములు చెలంగెను. 13 వ తేదిన, దుకాణములను

మూసివైచి, ప్రజలలో నత్యధిక సంఖ్యకులు గృహములయొద్దనే యుండిరిని, ఎల్లరు నంగీకరించెడి విషయమే. న్యాయుండియా పత్రిక చెప్పెడి సమాధానము నప్రస్తుతింపకమానదు. భోగిపండుగ యగుటచే, వర్తకు లెటులయినను అంగడులను మూసియుండెడివారని తెలుపుట మిగుల సాహసముగ నుండును. అట్టి ముఖ్యదినమున అంగడులను మూసివైచుటచే, తమకుగలిగెడి నష్టము వర్తకులకు తెలిసియేయుండును. ఆది నము నమామూలురోజులకన్న బేరము విస్తారముగ జరుగునని ఎల్లరకును తెలిసినసంగతియే. ధననష్టమున కయినను సరకుజేయక, వర్తకులు దుకాణములను మూయుట, వారిత్యాగమునకు నిదర్శన మని ఎంచవలయును.

మద్రాసు మెయిలుపత్రిక సయితము, భారతీయుల పాపులన్నియు మూసివేయబడెననియు, బజారులన్నియు ఖాళీగనుండెననియు, అధికారుల హెచ్చరిక ఫలప్రదము గాలేదనియు, పట్టణము నందు ఎట్టిచలనములేదనియు, బండ్లుగాని, రిక్షాలుగాని, ఆడుటలేదనియు, ట్రాంబుకారులు ఆగిపోయెననియు, నిన్నటిదినము వ్రాసెను. ఇంతప్రబలముగ హారతాళము, ఎవరో యొకరి కుట్రవలన జరిగెననుట ఆసంభవము. అత్యంతజయప్రదముగ జరిగిన హారతాళమునకు అనుగుణముగ యూరిలో గలభారతీకుండనుండిన ఎంతయో అనుకూలముగ నుండెడిది. ఇందులకు కారణములను గ్రహించుట యావశ్యకము. చెన్నపురియందు చాలకాలము నుండియు ఆదిద్రావిడులకును, తదితరహిందువులకును కక్షలు బెరిగియున్నవని, పాకీకులకు తెలియును. ఆ కక్షలను సమయజేయుటకుమారుగ, కొందరు సమిథిల నెగత్రోయుచుండిరి. మనస్తాపములు రాను రాను పెచ్చుపెరిగెను. ఈసమయమున ఆదిద్రావిడుల ననేకులను వాలంటీరులుగ జేర్చిరి. హారతాళములేకుండ జేయుటకు వారి సాయమును గైకొనిరి. పలుప్రదేశములందు ఆదిద్రావిడులు మహమ్మదీయులను, హిందువులను అవమానపరుప నెత్తించినటులు, విలేఖరులు చెలుపుచున్నారు. ఈ సంగతి, అంగ్లో హైందవపత్రిక లందుగూడగనుపించును. డెయిలీఎక్స్ప్రెస్సుపత్రిక వృత్తాంతము ప్రకారము, జస్టిసుపక్షపు వాలంటీరుసభ్యులు కొందరును, యం. సి. రాజాగారును మహాత్ముని నిందించగ, ప్రజలు వారిని వాించిరినియు, కొంతదూరము వాగ్వివాదము ముడిదినపిమ్మట కలవర మారంభమయ్యెననియు, తెలియుచున్నది.

ఇట్టి నిదర్శనము లింకను గలవు. పచ్చయప్ప కళాశాలావరణమునుండి, ప్రజలపై రాష్ట్ర రుద్దబడెననియు, ప్రజలు కలవరపడకుండ జాతీయ స్వచ్ఛంద సేవకులు శాంతిని నెలకొల్పు గలిగిరినియు, తెలియుచున్నది. అన్నిటికన్నను, ప్రజలు తమ నిగ్రహము జూపిన ప్రబల నిదర్శన మొకటి గలదు. వెల్లింగటను సీనిమానుండి అక్కడ జేరినవారిపై తుపాకితో గాల్పుటచే, నొకరు చనిపోయి, మరియొకరికి గాయము తగిలినను, ప్రజలు మరల పగ సాధించుటకు మారుగ, నెమ్మదిగ వెలివిస్తామట ప్రశంసార్హము. లేనియెడల నెట్టి కల్లోలము జరిగెడిదో యూహింప నశక్యము. ప్రజలు జూపిన నిగ్రహమును గుర్తించుటకు మారుగ, కుండెల్లు జారియలలోనికి బోయినటుల ప్రజలు పరుగిడిరిని మెయిలుపత్రిక అవహాసము గావించెను. బొంబాయిలోవలె నష్టము గలుగుకుండుటకు అతివాదుల భీరుత్వమే కారణమని, వెక్కిరించుచున్నది. ఇట్టి వ్రాతలవలన, మెయిలుపత్రిక తన తెలివిలేమిని బయల్పరుచుచున్నది. నిగ్రహమును భీరుత్వమని ఈపత్రిక ఎగతాళిజేయును. ఇట్టి ఎత్తిపొడుపుల

వలన, సహజశాంతి ప్రేయులగు భారతీయుల ఆగ్రహము రగుల్కొల్పుట, మెయిలు పత్రిక కేమాత్రము లాభములేదు. హారతాళ మింత జయప్రదముగ జరుగునని మెయిలుపత్రిక భావించియుండక బోవుటచే, ఆపత్రికకు ఆశ్చర్యము గలిగినటుల వెల్లడించెను. ఇందుకు గినిసి, సహాయనిరాకరణావలంబులు అల్లరుల జేయించుటకు దుండగిండకు డబ్బిచ్చిరిని ఈపత్రిక వ్రాయుటకన్న అన్యత మింకొక టుండదు.

జాతీయ స్వచ్ఛంద సేవకులున్న ప్రదేశము లందు, ఎట్టి కోపకారణ మున్నదో అల్లరులు జరుగకుండెను. పిన్నవయస్కులు కొందరు ట్రాంకారులయొద్ద జేరి, మహాత్ముని నామమును స్మరించుచు, కేకేడుచుండిరి. ఉత్సవము చూడ వెడలుచున్నవారియడ, అసమ్మతి గనుబాచుచుండిరి. ఇటుల గావించుటగూడ, మహాత్మునియొజ్జప్రకారము తప్పయినను, దీనిని కొండంతలుజేసి సహాయనిరాకరణావలంబులను నిందించుట యసభ్యము. ఈ కేకలయందు ఆసాధారణ మేదియు లేదను భావముతోడనే, పోలీసువారు జోక్యము తీసికొనియుండిరు. డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్సుపత్రిక వృత్తాంతము ప్రకారము, ప్రజలలో అయిదుగురు చనిపోయిరి. అనేకులకు గాయములు తగిలెను. మెడికలు కాలేజి ఎదుట ఆర్డరు హిందువులకు గాయములు తగిలెనని, మెయిలుపత్రిక యందు గలదు. ఈ వృత్తాంతము ప్రకారము, ప్రజల కధిక నష్టము గలిగెనని తెలియగలను. 13-వ తేది మధ్యాహ్నము నుండియు పైనికులు ప్రజలయెడ క్రూరముగ బ్రవర్తింపసాగిరిని, పలువురు చెలుపుచున్నారు. తుపాకి మొసలతో, కత్తులతో ప్రజలను తరిమివైచుటయు, మరభిరంగులతో గూడిన సాయుధశకటములు అన్ని వైపులను తిరుగుచుండుటయు, ఎట్టి శాంతచిత్తుల కయినను ఆగ్రహము కలిగించుట సహజము. సాయుధ శకట ప్రదర్శనమున కేమాత్ర నువసరము గనిపింపదు. వీనిని వీధులలో త్రిప్పుటచే, ప్రజల నేకులు వెలుపలకు వచ్చుట కవకాశము గలిగెను. జనులలో గలిగిన యుద్దేశమునకు, సాయుధ శకట ప్రదర్శనము తోడ్పడియుండెనని జెప్పువచ్చును.

అనవసర బలప్రదర్శనమువలన, అశాంతి ప్రబలుట సహజము. గాంధీజీపీలను లాగివైచి వానిని తుపాకి మొసలకు గ్రుచ్చిరను వార్త పరమ శాంతలకయినను ఆగ్రహము గలిగించును. ప్రస్తుత సందర్భములవలన, యువరాజగమనపు ఏర్పాటునకు మద్రాసు ప్రజలును, మద్రాసు పట్టణేతర ప్రజలును తమ యసమృత్తిని బలముగ తెల్పిరిని తేటపడుచున్నది. ఎట్టి కోపకారణమున్నను, అల్లరుల కేమాత్రము అవకాశము గలుగుకుండ మద్రాసు ప్రజలు ప్రవర్తింపనందులకు చింతింపవలసియున్నది. సింగరవేలుచెట్టిగారి సలహాప్రకారము ప్రజలు తమ గృహములనుండి అసలే వెలుపలకు రాకుండినచో ఎంతయు సమంజసముగ నుండెడిది. జననష్టమున కేమాత్రము చోటులేకుండెడిది. జస్టిసుపక్షనాయకులగు సర్ పి. త్యాగరాయకెట్టిగారికిని, మరొకందరకును ప్రజలు కొందరు కలిగించిన నిరోధమున కెంతయు చింతించెదము. ఇట్టి పర్యవసానమునకు సహాయనిరాకరణావలంబు లేవరయినను విచారము జూపక మానరు. స్వచ్ఛంద సేవకులు పనిజేసిన చోటులనెల్ల శాంతి నెలకొనియుండుటబట్టి, ఆహింసా వ్రతావశ్యకతను మద్రాసు ప్రజలకు ఇంకను బాగుగబోధింపవలసిన యావశ్యకతగలదని తేటపడుచున్నది. ఆదిద్రావిడులను, జస్టిసుపక్షమువారిని సయితము ప్రేమ మూలమున ఆకర్షించుట యావశ్యకము. వారు దౌర్జన్యమునకు గడంగినను,

ఆంధ్ర దేశము

సహాయనిరాకరణావలంబులు, వారియొడ ప్రేమ జూపి వారి ద్వేషమును జయించుట యవసరము. దౌర్జన్యమునకు దౌర్జన్యము ప్రతిక్రియ గాజాలదు. సహాయనిరాకరణోద్యమమునకు, అహింస ప్రధానాధార మకు సంగతిని ప్రజలు గ్రహించ వలెను. దానిని విడనాడిన యుద్ధము పట్టుత్వమే తొలగిపోవును. ప్రజలలో నే పక్షము వారు దౌర్జన్యమునకు గడంగినను, సహాయనిరాకరణావలంబులు విచారము జూపక తప్పదు. ప్రత్యర్థులను సముతము దౌర్జన్యరహితుల జేయుశక్తిని, సహాయ నిరాకరణావలంబు లలవదుచుకొనవలెను. చెన్ననగరమున పొడపూపిన అల్లరులకు మా విచారమును తెలిపెదము. పరుల దౌర్జన్యము నెక సాకుగ నైకొనజనదు. హఠాత్తాళమును సంపూర్ణముగ జరిపినందులకు మద్రాసును కొనియాడుచు, అహింసావ్రతమును ప్రజలెక్కుడు నిష్కర్షగ నవలంబించుటకు నాయకులు ప్రబోధించుట యావశ్యకమని హెచ్చరించుచు దయామయుడగు భగవానుడు వారిప్రయత్నములకు తోడ్పడుగాక యని ప్రార్థించెదము.

పన్నుల ప్రశ్న

పన్నుల ప్రశ్ననుగూర్చి సభల జేయగూడదని, గుంటూరుమండలమున నిషేధాజ్ఞలు వెలువడుచున్నవి. తెనాలియందు డిట్టి సభ నిలిపివేయబడెను. పొన్నూరునందు ఇట్టి సభ నిషేధింపబడినను, గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి, మద్ది రాధాకృష్ణయ్య, ఇటికాల సూర్యనారాయణ, ఉన్నవలక్ష్మీబాయిమ్మగార్లు, మొదలగు వారలు ఉపన్యాసములనిచ్చిరినియు, గుంటూరుమండల కాంగ్రెసు సంఘమువారు కొన్ని ఫిర్యాలులో దప్పు విడిచిన ప్రదేశములందు పన్నుల నియమాడదని తీర్మానించిననియు, తంతివార్త యొకటి తెలుపుచున్నది. సభల నాపివైచినంత మాత్రమున, ప్రజల నిశ్చయము మారిపోవదు. ఈ నిశ్చయము, విద్యాధికులనుండి గాక, కేవలము రయితులనుండి బయల్పడలేనని, గ్రహింపవలయును. రయితుల నిశ్చయమున, విద్యాధికులు అనుసరింపవలసి వచ్చెను. తూర్పు కృష్ణామండల సంఘమువారు ఫిర్యాసంఘముల యభిప్రాయము కొరకు వేచియుండుటకు నిశ్చయించి, 25-వ తేది వరకు పన్నులను చెల్లింపవలదని ప్రజలను గోరిరి. ఈ మాగు ఆంధ్రదేశమున వెలువడుచున్న యుద్ధమును, కేవలము ప్రజాసామాన్యమునకు సంబంధించినది. అహింసావ్రతమునుండి ప్రజలు అణచివేయబడినను తొలగకుండునట్లు, నాయకులు నిరంతర ప్రబోధము గావించుట యావశ్యకము. ప్రజల నిశ్చయ మిటీరున గనుపించుచుండి, వారి కోర్కెలను వెంటనే నెరవేర్చుటచే, హిందూదేశ సఖ్యమును ఆంగ్లదేశము శాశ్వతముగ సంపాదించుకొన గలుగును. తడవు చేసిన కొలదియు, ఆశాంతి ప్రజలుట తప్ప వేరు లాభము గనుపించదు. బొంబాయిలోగూడినకొండుటేబిలు సమావేశమునందు గాంధీమహాత్ముడు పరస్పరించుచు, ప్రభుత్వమువారి హృదయమునందు మార్పు గలిగి వారు పశ్చాత్తప్తహృదయము జూపిన గాని సమాధానమునకు అనుకూల వాతావరణ ముండదని, ఖండితముగ బలికియుండెను. ఇట్టి సూచన లింకను గనుపించుట లేదు. కాని, ప్రజలు ధర్మబద్ధముగ కృషి సలుపుచో, ప్రభుత్వహృదయము మారి, వారి మనోరథములు త్వరలో నీడేరక తప్పవు.

గుంటూరుమండల కాంగ్రెసుసంఘసమావేశము - జనవరికి స్త్రీలను చెల్లింపకూడదని తీర్మానించుట
గుంటూరు నాయకులు కలెక్టరు ఆజ్ఞల నుల్లంఘించి ఉపన్యసించుట
బెజవాడలో రాజకీయ ప్రచారకులకు తరగతులు - పోలీసువారు తెనాలిసభను నిలిపివేయుట
బళ్ళారిలోను, శ్రీఖాకుళము నందును 13 వ తేదీని హఠాత్తాళము జరుగుట

గోదావరి నాయకులు.
అమలాపురమునందు అరెస్టుచేయబడుట.
(ఒక విలేఖరుని యొద్దనుండి)
అమలాపురం, జనవరి 12:-107, 108 వ కెక్స్ నుల క్రింద శ్రీయుతులు కళా వెంకటరావు(అమలాపురం) కంభంపాటి నరసింహ సోమయాజులు (వెద్దాపురం) అరెస్టుచేయబడిరి. అమలాపురమునందు గొప్పనాయకులలో నొకరగు దువ్వూరి రామసోమయాజులుగారు తమవ్యాయవాదకృత్తిని వదలివెట్టిరి. విద్యార్థుల కేటకులు తమయిల్లి పువడవు మానివేరిరి. అరెస్టుచేయబడిన దినము పాఠశాలలోని విద్యార్థులందరూ సమ్మె కట్టిరి.
విజయనగరము
శాసనోల్లంఘనము
4 మాసముల విడిఖయిడు
(ఒక విలేఖరుని యొద్దనుండి)

విజయనగరము, జనవరి 13:- రాసనోల్లంఘనము చేసిన వారి కొక్కరికి 4 మాసముల విడిఖయిడు వేయబడెను. 144వ కెక్స్ నును కేంద్రదినముల క్రితము ధిక్కరించిన ముగ్గురు ప్రచారకులకు కొద్దికాల హాజరుకావలెనని 188 వ కెక్స్ నుక్రింద నోటీసులు జారీచేయబడెను. కేసు విచారణ మధ్యాహ్నము 3-20 గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. ముద్దయిపక్షపు సాక్షులను క్రాసు పరీక్ష చేయుటకు గాని డిఫెన్సు చేసికొనుటకు గాని నిందితులు నిరాకరించిరి. ఇ కేసు యేని చెప్పకొందురాయని మేజిస్ట్రేటు ప్రశ్నింపగా శ్రీయుతి తిరుపతి తన స్థానమున కూర్చుండి టిటిఫుకోర్టులయందు లెవకు విశ్వాసము లేదనియు, భగవంతుని, పితామహును ఒకేమాన సంప్రదించుటకు తనకు సాధ్యము గాదనియు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. శ్రీయుతి ఉప్పుడి రామమూర్తి గంభీరకారమును దాల్చి శాంతిమును వహించియుండెను. వై యిరువురికిని ఒకేమాన విచారణజరిగెను. ఇరువురుకును చెరి నాలుగుమాసముల విడిఖైదుకీడు విధింపబడెను.
మాడవ నిందితుడు శ్రీయుతి సురా సీతారామయ్యను పత్తేకముగ విచారణజేసిరి. క్రాసుపరీక్ష చేయదురాయని యడుగ సాక్షులను ఇన్ స్పెక్టరును, సర్జిలు ఇన్ స్పెక్టరును కాంగ్రెసు వలంటియరులుగ చేరుదురాయని ప్రశ్నించెను. సీతారామయ్యకు గూడ 4 మాసముల విడిఖైదు విధింపబడెను. మువ్వూరిని వెంటనే సబ్ జైలుకు తీసికొని వెళ్లిరి. కొద్దిసేపటికి జనసమావాయు బయట రాగానే స్వరాజ్య మైదానమున నొక గొప్ప సభ జరిగెను. 144 వ కెక్స్ నును మరమువ్వూరు శ్రీయుతులు యం. వి. రామమూర్తి. జి. పి. బలరామదాసు, కాదెండ్లెట్టి రామమూర్తి ధిక్కరించి యుపన్యసించిరి. విదేశ వస్త్రముల రాసులు దహనము గావించబడిన తరువాత మహాసభ గాత్రి 8-30 గంటలకు ముగిసెను.

తెనాలి
పన్నులు చెల్లింపకుండుట
ఒక విలేఖరుడు తెనాలినుండి 14 వ తేదీని యిట్లు తంతివార్త నిచ్చుచున్నాడు:-
తెనాలిలో 13 వ తేదీని బహిరంగసభ యొకటి ప్రస్తుత స్థితిని పన్నులు చెల్లింపకుండుటనుగూర్చి విచారించుటకు జరిగెను. బలిజేపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు రద్దయి తీరవహించిరి. పొన్నూరు 144 కెక్స్ ను నుల్లంఘించిన ఇటికాల సూర్యనారాయణగారు పరిస్థితుల నన్నింటిని చక్కగ చెప్పించుండిరి. అప్పుడు పోలీసు సబ్ యిన్ స్పెక్టరు గారు యూనిఫాం లో వచ్చి 144 కెక్స్ నుక్రింద నోటీసులను అధ్యక్షుల కిచ్చి, 144 కెక్స్ నుక్రింద తెనాలిలో రెండు నెలలవరకు సభలు జరుపకూడద యని, పన్నుల చెల్లింపకూడదని చెప్పగూడదనియు చెప్పెను. అంతట సభ శాంతిముగ నాపివేయబడెను. ఇంకను కొంత సంచలనము గలుగవచ్చును
బెల్లారి
బెల్లారిజిల్లా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు 13 వ తేదీని యిట్లు తంతివార్త నిచ్చుచున్నాడు:-

ఈ రోజున యిక్కడ హఠాత్తాళము సంపూర్ణము జరిగినది. శ్రీయుతి హనుమాయమ్మగారు (గుంటూరు) యీమధ్య వచ్చి యుపన్యాసముల నిచ్చిరి. 50 మంది పురుషులును 50 మంది స్త్రీలును స్వచ్ఛంద సేవకులు గ జేరిరి. మాస్టేటలో 30 మంది స్వచ్ఛంద సేవకులు జేరిరి. మున్యనిశిపలు వైర్యను, పబ్లిక్ ప్రాసెక్యూటరు హెడార్ట్ వకీలు సగు యం. గోపాలస్వామి మొదలగువారు యధ్యక్షతను బెల్లారియ్యుని పలు సంఘమువారు పాఠశాలలలో రాటుము వేసేటి, వడంగము ప్రవేశ పెట్టుటకును, 5 కల్లుదుకాణములలో ఒకటియున్న 3 సారాదుకాణములలో రెంటినిన్ని యంంనుటకును, యే క గ్రీ వము గ తీర్మానింపబడెను. వి. భీమారావు క ప్రచారశ్రీ జి. తిమ్మప్ప, ఏ. గభార సామెలు గారు మున్యనిశిపలు సభ్యులు సారాదుకాణములవద్దనున్న త్రాగుబోతులను త్రొక్కుదని చెప్పుచుండిరి. నేడు సాయంత్రము స్వదేశ ప్రచారమునుగూర్చియు, స్వచ్ఛంద సేవకులగు ద్వియు సుపన్యాసములు జరుగును.

చీరాల
ఒక విలేఖరుడు 14 వ తేదీని చీరాలనుండి యిట్లు తంతివార్త నిచ్చుచున్నాడు:- చీరాల ఫిర్యా గ్రామోద్యోగుల సమావేశము కారంబేబహు 18-వ తేదీని జరుగును కాని అందఱును బెట్టివాళ్ళతో రాగలందులకు ప్రార్థింతులు.
పొన్నూరు.

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీకార్యదర్శి పొన్నూరు నుండి 12-వ తేదీని యిట్లు తంతివార్త నిచ్చుచున్నాడు.
ఈ విటి సాధారణసభ జరిగెను. అందు ల్యాండు రెవెన్యూ మొదలగు జనవరి కిస్తీపన్నులు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు, గుంటూరు జిల్లా యావత్తును చెల్లింపకూడదని యేకగ్రీవముగ తీర్మానింపబడెను. తెనాలి, గుంటూరు, ఒంగోలు, రెపల్లె తాలూకాలలో కొన్ని ఫిర్యాలు మాత్రము ప్రత్యేకింపబడెను. జిల్లా అంతటను యిక్కంటూక్కు యియ్యనుండునట్లు తీర్మానింపబడెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘ కార్యదర్శిగారు గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారును, గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శిగారు మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారును శబు రామస్వామి చౌదరిగారును, యిటికాల సూర్య నారాయణ గారును, ఉన్నవలక్ష్మీబాయిమ్మగారును, గొన్నుబేగు సామెలుగారును, మాజి రాజు రామమూర్తిగారును, వంటెన నాగరాజుగారును, వాల్మీకి వెల్లెయ్యగారును, పల్లి ఆనందరావుగారును జిల్లాకలెక్టరు యిచ్చి 144 కెక్స్ ను నోటీసు నిరాకరించుటకు అధికార మీయబడిరి. వారిపుడు అన్ని తాలూకాలనుండి వచ్చిన 5 నెలలనుండి సభ్యులకు ఉపన్యసించుచున్నాగు. అంతయును శాంతిముగ నయిన్నది. అన్ని తాలూకాలలో పని నేర్పాటు జేయుటకు కమిటీ యారాత్రిక సమావేశ మగును.

బెజవాడ
ఒక విలేఖరుడు బెజవాడనుండి 12 వ తేదీని యిట్లు తంతివార్త నిచ్చుచున్నాడు:-
పడమర కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీపక్షమున యీ నెల 16 వ తేదీ మొదలు 20 వ తేదీవరకును బెజవాడ రాజయ్యదర్శి నేర్పటకు తరగతులు పెట్టబడును. అప్పుడు యిక్కడ సత్యనారాయణగారు పాఠములని చెప్పరరు. కాంగ్రెసుప్రచారకులందఱును యీ సమయమును వృధాగాకుండ ఉపయోగపరచుకొన వేడుకొనచున్నాము ఈజిల్లాప్రచారకులందఱున తప్పక రావలయును.

వెద్దాపురం
పన్ను చెల్లింపకుండుట
వెద్దాపురమునుండి 13 వ తేదీని యిక్రిందివిధముగ నొక తంతివార్త వచ్చెను:-
వెద్దాపురం తాలూకా కాంగ్రెసుకమిటీ 16 వ తేదీ సోమవారము జగ్గంపేటవిజ్ఞానయములో సమావేశమై పన్ను చెల్లింపకుండుటను గూర్చి యోచించును. సభ్యులందఱును తప్పకుండ రావారితులు.

సానిక వార్తలు

సుగంధవిలాస సభ:— ఈసభవారు సేటిసాయం కోటము 1-30 గంటలకు ఆనవయిన హరిశ్చంద్రనాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

సెలవు:— యువరాజుగారు ఆగవన గౌరవాధ్యక్షుల ప్రభుత్వపు కచ్చేరీలు పాఠశాలలు మున్నగునవి సోమవారం 16 వ తేదిన మాయ దున్న ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

పోస్టుల ప్రకటనము:— జనవరి 17 వ తేదీ మంగళ వారము యువరాజుగారు గౌరవాధ్యక్షుల పోస్టాఫీసుకు సెలవు యాయబడినది: పోస్టాఫీసుపని ఆదివారమునాటికి వదిలబడును.

మద్రాసు శాసనసభ:— మద్రాసు శాసనసభ యిండియన్ క్రిస్టియన్ మధ్యజిల్లాల ఫానముకు వద్రాసుపచ్చయ్యప్ప కాలేజి ప్రిన్సిపాల్ గారు మీయదాసు రత్నస్వామి గారును కొనబడిరి.

కృష్ణామగర్ మున్సిపాలిటీ ముచిలీపట్నం:— ఈ పంచదార ప్యాక్టికొమొక్క యంత్రాలయసామానులు గ్లాసుగోనుండి క్లాసు మాకేప్రీమరులో గలవారమునందు చెన్నపురి రేవునందు కిరువతి అయినవి. ఆసామానులు బందరుకు రైలు మీద పంపబడినవిగాన శీఘ్రకాలములోనే యంత్రములు అరుగ్బడి పరిప్రారంభించబడునని తెలియుచున్నది.

ఉదిత శిశుసంరక్షణాలయ :— డాక్టర్ యు రామానాథుగారు మద్రాసు బాల్బిటవును టంకసాలపేధి నెం 61 స్థానమున శిశుసంరక్షణాలయమును ప్రారంభించిరి. అచట ప్రసూతికి ముంకేమై: సలహా వలయుననియాయబడును. అనన రమగు నేని: షిశుశ్రీ ప్రసవముగూడ నిక్కడ గావచ్చును. నీ స్థానములోను వచ్చినపుడు శ్రీలు పనిచేయవలెనందున టంకసాల గొడ్డివచ్చి కుబడును. పిల్లలను పోషించు విధము నేర్పబడును.

ఇండియన్ రేడ్ క్రాసు సొఘము:— ఈసంఘాధ్యక్షులగు వెల్లింగుడను దొరసానిగారు యిప్పుడు మలబాదులో పనిచేయుచున్న మిలిటరీపోలీసు వైద్యులకు క్రిష్టమున హుమానముల నాపిరి ఆబహుమతులలో వేల్పుయువరాజు ప్ర

శ్రీ కాకుళం

కాంగ్రెసు కమిటీ కార్యదర్శి శ్రీ కాకుళం నుండి 14-వ తేదీని యిట్లు లెంతివార్త నిచ్చుచున్నాడు:—

నిత్యం సోమయాజులు, వి. వి. గిరి గారలు జయంతిసోదరుల కను విచారణకు కల్గి యిక్కడకు వచ్చిరి. వారు వై.కృష్ణమూర్తి (కార్యదర్శి) కృష్ణ రామమూర్తి, సుబ్బారావు, తామర రామకృష్ణరావుగార్లతోను స్వచ్ఛందసేవకులతోను గలసి హరతాళపు యేర్పాటులను గావించిరి. మొట్టాదు బస్సులో గూడ యే విధ మైన రాకపోకలు లేకుండ ఆపివేయబడిన. ఉదయమునను సాయంత్రమునను బహిరంగసభలు జరుపబడిన. సోమయాజులుగారు చింతాగోపాలం పంతులుగారు మున్నగు పెద్దచునుభ్యుల శ్రేణిముగ నుపన్యసించిరి. పీఠం లక్ష్యములలో జేరుచున్నారు. స్వరాజ్యము త్వరలో నిర్ధింపగలదు.

రాజోలు

రాజోలునుండి 13 వ తేదీని ఒకవిశేషకు డిట్లు లెంతివార్తనిచ్చుచున్నాడు:—

13 వ తేదీని హరతాళము గావించుదని బోధకేయుచు జాతీయస్వచ్ఛందసేవకులు భజనలజేయుచు రాజోలుపేటలోనుండవెల్లిరి. దిక్కిన వెంకటేశ్వరంగారి అధ్యక్షతకైంద బహిరంగసభ జరిగెను. ఒకసెల రోజుల వరకును బహిరంగసభలు యేమియు జరుగగూడదనియు, ముఖ్యముగ పొన్నాడ మార్యారావు, దువ్వార సుబ్బారాయుడు, (చేటు) కల్లాడి రామమూర్తిశాస్త్రి, వి. యె. శాస్త్రిగారలు అందు యేమియును పాల్గొనగూడదనియు 144 శక్తును రాజోలులో ప్రయోగింపబడిన. శ్రీయంత సుబ్బారాయుడు పీఠదర్శిత్వి విస్తరించిరి. పంచాయితీకోర్టు అధ్యక్షపదవిని శ్రీయంత స్వస్థానారాయణ సామిగారు వదలుకొనిరి. ఇంకనుకొన్ని జరుగనున్నవి. నేడుసంభూతహరతాళము, స్థానికాధికారులు కలదన్నను కొట్లన్నియును మాయబడినవి. నీధులలో నేమియును పనులుజరుగుటలేదు.

తిరుయ సిగ కెట్టును, విశాఖపట్నం నుబ్బలును మున్నగునవి గలవు. ఈబహుమతులు ముట్టినటుల వందనము లర్పించుచు అవి వైదికుల కందఱకును పంచివెట్టినటులనున్న జిల్లాపోలీసునూపరింటెండెంటు గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

మామిళాశ్రీలు:— చులబాగులో సైనిక శాసనమున్న ప్రదేశములలో శతమగవారు యుద్ధము చేయుచునో ఖైదుకు బోయియో, లేక చచ్చిపోయియో యున్న శ్రీలును పిల్లలును చాలమంది దిక్కులేక యున్నారు. అట్టివారికి సహాయము జేయుటకై పెనుగు కమిషనరుగారు ఒకయేర్పాటు చేసిరి. మామిళానాయకులు అట్టివారికి సహాయమునై జేయవలయునని లేదా తమచేత గావచ్చునో అధికారులకు వెలుపనైన వెలుపలయును. ఆవిషయమై వారు చులబాగు నివారణసంఘమునకు వెలిపెదరు. మామిళా శ్రీలకు క్యాంపులను స్థాపించుట కన్న ఈపద్ధతియే సుకంఠముగ నున్నది శ్రీల కష్టములగుర్చి విచారించుటలో పెనుగు కమిషనరు గారికి సహాయము జేయుటకై రి గురు మహమ్మదీయులు ఒక కమిటీగా నేర్పడిరి. (ప్రచురణసంఘము.)

నావికుల జేర్పుకొనుట:— విచారణసంఘము బొంబాయిలో సమావేశమగుట:— కలకత్తాలోను బొంబాయిలోను భారతనావికుల జేర్పుకొనుటలో జరుగు నన్యాయముల గుర్చి అట్టియవచ్చెను. ఇప్పుడున్న పద్ధతివలన లంచములు యెక్కువై మధ్యవారికి నెక్కువ లంచము లిచ్చువారే పదవల సంపాదించుకొనుట గల్గుచున్నది. పదవ యజమానులు మంచి నావికులు లేరనుచుండ బాగుగ పని చేలిసినవారు పనిలేక పోవుచున్నారు. ఈ సంగతి యిండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలిసి యీ నావికుల జేర్పుకొను విషయమై విచారించుటకు ఏ. సి. క్లా. వి. సి. యన్ గారును, నౌకాయజమానుల కక్షమున ఒకరును బొంబాయి లస్పర్లపక్షమున నొకరును ఒక చిన్నసంఘముగ నియమింపబడిరి. ఈసంఘమువారు బొంబాయిలో క్రొత్తకష్టంచకాసులో విచారణ నేయుచున్నారు. వీరి యెదుట సాక్ష్యము నియగోరు వారుగాని యేమైన సంగతుల వెలుప గోరువారుగాని క్లాగారికి ప్రాయశఃయము.

మద్రాసు రాష్ట్ర తపాలా బ్యూరోతులు, తిర్క్కున నౌకరులసంఘము:— ఈసంఘముయొక్క కాకినాడశాఖవారు ఈసెల 8 వతేదిన సమావేశమైరి. పోస్టాఫీసుల ఇన్స్పెక్టరుగారును వారి ఇరువురి సహాయులునుగూడ. నాహ్వనికులై విచ్చేసిరి. ఆసమయమున ఈతీర్మానములు గావించబడిన. (1) యువరాజుగారి రాష్ట్రమున కరుదెంచినందుల కీసంఘమువారు ఆనందమందిరి (2) గతసమావేశమున (18-1-1921) గావించబడిన తీర్మానముల సభికారులు గమనింపక పోవుటకై 4-వ నంబరు తీర్మానము తప్ప మిగిలినన్నియు తిరిగి తీర్మానింపబడలేదు. (3) సభ్యుల చేతనము లభిస్తదీ గావించనిది జనవిమానచేతనము ఫిబ్రవరి 11-వ తేదీవరకు తుచ్చుకొనరాదు. (4) కాకినాడ ప్రధానకార్యాలయమువద్దనున్న తపాలా మనుష్యులు ఫిబ్రవరి 15-వ తేదీనుండియు రాత్రివిధులను నిర్వహించునంగీకరింపరు. (5) ఈ తీర్మానములను అధికారులకును పత్రికలకు పంపలేదు.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము. వి. ఏ. పరీక్షా ఫలితములు. (గ్రూపు. 2 (బి)). 1070, 1092, 1338.

(గ్రూపు (1)) 11, 77, 78, 130, 142, 151, 153, 352, 353, 360, 363, 366, 436, 445, 453, 491, 501, 559, 597, 599, 600, 601, 669, 726, 735, 742, 860, 898, 902, 913, 975, 1050, 1094, 1110, 1214, 1224, 1233, 1236, 1267, 1282, 1293, 1300, 1305, 1412, 1414, 1436, 1449, 1500, 1506.

తున్న ఆఫీకాయం ఇండియన్ ట్రేడు కమిషనరుగ సి. జి. లెట్టెంట్ గారు నియమింపబడిరి. వీరు జనవరి 8 వ తేదిన మంజూసలో చార్జిపుచ్చుకొనిరి ప్రభుత్వమువారి ప్రకటించుచున్నారు.

కంటక్ మెంటుల మహాసభ:— ఈ సభ మిరట్టులో 13-వ తేదీ సమావేశమయ్యెను. గౌ. హరూజ్ జహూరుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. దాదాపు మూడు: ద్విపతిధులు సభకు వచ్చియుండిరి. యువరాజుకు స్వాగత మొసంగుచు, ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధవిధానమును ఖండించుచు అధ్యక్షులు లుపన్యసించిరి.

[5-వ పేజీకి తరువాయి]

విశ్వా

దేశబంధు చిత్రరంజను దానుగారి కేసు

12 వ తేదీని జగన్మలసిన విచారణ 20 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడిన. పోలీసుకోర్టువద్ద వేలకొలదిప్రజలు చేరి చిత్రరంజనదానుకీ జయ; మహాత్మాగాంధీకి జయ అని కేకలు వేయసాగిరి. అప్పుడు చెల్లెను అను సివిలుగార్డు (యూ.గో.పియను) ఆదారిని పోవుచు కేకలు వేయవద్ద నెను. ప్రజలు విసలేదు. అంతట నరిడు ప్రజలను తుపాకితో కాల్చెదనని తుపాని వారికంక గురిపెట్టెను. కొందరు పోలీసుభటులు వచ్చి ప్రజలను కదరగొట్టి ఆ సివిలుగార్డును కోర్టు ఆవరణలోనికి తీసికొనిపోయిరి. అతనియొద్ద దట్టిపబడిన తుపాకియును కొన్ని తూటాలు నుండెను. ఆ సంగతి 13 వ తేదీని పోలీసు కమిషనరుకు తెలుపబడును.

రాజద్రోహపు కేసు.

కలకత్తాలో చిత్రరంజన దానుగారి సంపాదకత్వమున వెలువడుచున్న “బంగళాదుకథ” అను పంభాషా పత్రికా ముద్రాపకునికైన రాజద్రోహపు కేసును 12 వ తేదీని తెచ్చిరి. 28 వ తేదీకి వాయిదా వేసిరి.

పత్రికలకు ధరావత్తుకొనుట

కలకత్తాలో మూడు దేశభాషాపత్రికలకు సంపాదకుడగు అక్రము ఖానుగారికి శిక్షనిధించినపిమ్మట అతనిపేజ్ మొద మృత్తి ముద్రాలయమునకు చెల్లించబడిన 5000 రూపాయల ధరావత్తును దొరకినవారు శశపరుచుకొనిరి. క్రొత్తగా 200 ధరావత్తు కోరిరి. తక్కిన మూడు పత్రికలకు రె. 200 ధరావత్తు చెల్లించవలె ననిరి.

ఒక బెంగాలి సివిలుగార్డుకు శిక్ష.

ఒకభారతీయప్రముఖును అతనిభార్యయును సాయంకాలము బండిలో వెళ్లుచుండగా వారిని నిరోధించినందులకు కలకత్తాలో నొకసివిలుగార్డు (బెంగాలీ)కు 13-వ తేదీ: 100 రూపాయలు జైన్సా వేయబడిన.

డాక్టరు గోనుగారిని వదలుట

అమెండు మెంటురట్టుముప్రకారము వెనుక కలకత్తా టంకసాలలో నుద్యోగిగా నుండిన డాక్టరు ప్రఫుల్ల చంద్రభూషణగారిపైని జేబడినకేసును డక్రామేజప్రీటు 13-వ తేదీని కొట్టివేసెను.

కలకత్తాలో నొక బారిస్టరును పట్టుకొనుట

చిత్రరంజనుదానుగారి “బంగళాదుకథ” అను పత్రిక కొకరాజద్రోహవాద్యసమును వ్యాసినందులకు బారిస్టరు కిరను శంకరరాయుగారిని (ఆత్మధర్మ గాధ్యయేటు) కలకత్తాలో పోలీసువారు పట్టుకొనిరి.

బారిస్టరు సెనుగు ప్రగారిని వదలుట

14 వ తేదీని కలకత్తా సెంట్రలు జయలునుండి బారిస్టరు సెనుగు ప్రగారిని వదలిరి. గుప్తగాంకికను రి రోజులు చెరసాలలో నుండవలసియున్నను ప్రజ లధికముగ చేరి వారికి స్వాగతమియ కుంకుటకు వారిని రి రోజులు ముందుగానే వదలిరి జిల్లామేజప్రీటు ఆజ్ఞనుల్లంఘించినందులకు గుప్తగాంకికి రి సెల కి శిక్షనిధించబడిన.

న జాబు

లాల్లా లజపతిరాయుగారిని వదలుట

లాల్లా లజపతిరాయుగారిని వదలిరి సమృద్ధిగనవారు తెలిపిరి 14 వ తేదీని స్వరాజ్యపత్రిక ప్రకటించినది మాకింకను తంతివార్తలేదు.

అమృతసరులో శిక్షలు

లాల్లా గిరిధారీలాలు (మండల కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు) మహమ్మదు దానుషు జానపీసునం రాయుగార్లను 11 వ తేదీని అమృతసరమున పట్టుకొనిరి. 12 వ తేదీని చెరి యొకవత్సరము శిక్షవేసిరి.

నాటకప్రదర్శనమునకు శిక్ష

“ఉవమానిత పాంచాల” మను నాటకమును ప్రభుత్వము వారు నిషేధించిరి. దానిని సిమ్లాలో ప్రదర్శింప గడంగినందుకు రామాశందస్వామికి మూడుసెలలును జుర్రానాయకును ప్యాగ్రిలాలుగారికి రెండు సెలలును జుర్రానాయకును అబ్దులుసలాహు రూపలాలు గార్లకు రె. 300 జుర్రానాయకును వేయబడిన.

యువరాజుగమనము

(0)

హరతాళము సంపూర్ణముగ సాగుట

ఒక్క దుకాణమునైనను తెలువకుండుట

పంచములును పంచమేలేరులును ప్రాతపగలకు సాధించుట

శాంతిసైన్యమువారు శాంతిని నెలకొల్పుట

జస్తినునాయకులకును గుంపులకును సంఘర్షణము— పత్రికల వ్యాఖ్యానము

అల్లరులు — ఐదుగురు చనిపోవుట — కొందరికి గాయములు తగులుట

I

మా ప్రత్యేకవిలేఖకుడు

13 వ లేదని సంపూర్ణ హరతాళము జయప్రదముగ జరిగెను. తలవని తలంపుగ సహాయనిరాకరణావలంబులు విజయము బడయగలిగిన మదరాసు మెయిలుపత్రిక వ్రాయటబట్టి దీని ప్రాముఖ్యమును గ్రహింపవచ్చును. సహాయనిరాకరణావలంబులు దుండగిండ్లకు డబ్బిచ్చి అల్లరులను జేయించి రహట సత్యమున కంతయు విరుద్ధము. గవర్నరుగారు హెచ్చరించిననుగూడ కొత్తాల్లు బహుశు తెరుకైరి. అనాడు చెన్నపురియంతయు సంచలనము లేకయుండెను. పండుగదినమగుటచే కళకళలాడు మండలసిన బహు నిశ్శబ్దముగనుండుటజూడ మదరాసు ప్రజలందరూ యువరాజుగమనపు ఏర్పాటును ఏకగ్రీవముగ కేవలించి రని స్పష్టపడుచున్నది. పొడుము దుకాణముగాని తమలచాతుల దుకాణముగాని కాఫీహోటళ్లుగాని పండ్లదుకాణములుగానిలేవండుటబట్టి హరతాళసూత్రాన్ని గ్రహింపవచ్చును. నయముననుభయమునను మెపులను తీయించుటకు చేసిన ప్రయత్నములన్నియు వ్యర్థము లయ్యెను. బ్రాహ్మణేశ్వరభారమును తాముకొరమే నిర్వహించుచున్నట్లు పలికెడి జస్తినుపక్షపు నాయకులకు చెన్నపురియందు ఎట్టిపలుకుబడిగాని నొరకముగాని లేదని వెల్లడియయ్యెను. ట్రాముకారులవెంటడి వారెంత చాటించినను బ్రాహ్మణేశ్వరులగు దుకాణాదారు లొక్కరును వారిమాటను బ్రాటించలేరి. ఇందుకు కలిగిన యాకాంక్షామునకు ప్రతిక్రియగ సహాయనిరాకరణావలంబులను కట్టుకు, కొట్టుదని జస్తినుపత్రిక విలపించుట చోద్యముగ నున్నది. అనవసరముగ పోలీసువారిని సహాయ నిరాకరణావలంబులను నిర్బంధింపలేదని ఈపత్రిక నిందించుటయు పరిహాసాస్పదముగ నున్నది. ఎట్లు నేడునందు యూరోపియను మెపులకప్పు మిగిలినవన్నియు మూసియుండిను. ఈ మెపులలో నెట్టి యలంకారమును చేయలేదు. బార్టిటవునునందు వైశ్యులుండు భాగమం కంకటను పవలు కట్టివేయబడెను. గిడ్డంగి పీడియందు ఒక్క యంక్షడియైనను తెలువలేదు. సాహుకారు పేట గాంధీమహాత్మునివై కల భక్తిని అప్రతిమానముగ జూపెను. దేవరాజ మొదటిపీఠి, గుజరీబహారు, రటానుబహారు, చాల్తాబ్బు రస్తామొదలగు పెద్ద బహుపీఠులన్నియు భారీగ మండెను. బ్రాహ్మణేశ్వరు లధిక సంఖ్యాకులుగ నున్న రాయపేటయందు ఒక్క యంక్షడియైనను తెలువలేదు. తిలవల్లి కే.జి, మైలాపూరులందు స్థితి యాలాగున నేయుండెను. చెన్నపురికి చిహాయందున్న తండియాచ్చేట, చాకలపేట, తేనాంపేట, ఖడ్గలగు భాగములయందంతటను దుకాణాదారులు కాంగ్రెసు ఆదేశము ననుసరించి పవలను కట్టివైచిరి. రిక్నాలుగాని, బండ్లుగాని నడువలేదు. యువరాజుగారు వచ్చుమార్గమునందు ప్రజలను చేర్చుటకు పడిన తంటాలు సయితము నిరుపయోగములయ్యెను. ప్రజలలో విశేషము మంది యేభాగమువారా భాగమునందే నిలిచిపోయిరి. ట్రాము బండ్లలో ఊరక తీసికొనిపోవుచున్నను, విశేషముమంది ఆయవ కాశమును వినియోగించలేదు. ఎక్కినవారు సయితము బాలర ప్రార్థనల ననుసరించి కొంతమారము వెల్లి దిగిపోయిరి కన్నాటు ప్రభువు వచ్చినపుడు వెడలిన సంఖ్యలైనను తెలివినంతలేదు. పొరుగుగూళ్లనుండి తెప్పించినవాతో కలసియైనను విశేషముమంది లేకపోయిరి. గ్యాల్లీలు చాలవఱకు భారీగమండెను. ఎవరికొకట బ్లాకులు నిర్ణయింపబడెనో వారిలో చాలమంది వచ్చియుండలేదు. ఇతరు లెవరో అస్థులముల నాక్రమించిరి. వేల్పు యువరాజుగారు వెడలినమార్గమున సయితము గాంధీకి జయ అను ధ్యానములు వినిపించెను. ఉత్సాహము ప్రేక్షకులలో నిమగ్నమైతేనియు కన్పింపకుండెను. చెన్నపురిలో జరిగిన గల భానుగూర్చి ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు అతిశయోక్తులను వ్రా

యును విపరీత వ్యాఖ్యానముల గావించుచున్నవి. హరతాళము జయప్రదముగ జరిగినపుడు సహాయ నిరాకరణావలంబులు విసుగుజెంది అల్లరి కిండ్లను పురికొల్పవలసిన యావశ్యకత లేదు. హరతాళము జయప్రదముగ జరిగినందులకు అధికావశ్యమువారు గినియుట సహజము. ప్రాతఃకాలమున తిరువల్లి కే.జి పీఠులకుండ మరఫిరంగులతో గూడిన సాయుధశక్తులములను తరుచుగ త్రిప్పి ప్రజలను భయభాంతుల జేయదగిన యావశ్యకత యేమియు గన్పింపదు. ఈశక్తులములం జూచి ప్రజలనేకులు తమను హింసించుట కివి యుద్దేశింపబడెనని భావించి మిగుల కోపోద్దీపితులై, వారికి పంజాబునందలి డెయరు సేనాని క్యరహారము భూపకమునకు వచ్చెను. నిరాయుధులగు ప్రజలను అవపుహింసించుటకు పోలీసువాండ్లు చాలాను. వీరికి తోడుగ సైనికులకంపుటయేగాక మరఫిరంగులనుగూడ పీఠుల వెంటడి త్రొప్పుట కయ్యమునకు కాలుత్రొప్పుట యగును. అనవసర బలవంతమునకు ప్రజలు భీతిచితులై నిరాశ జెందుట సహజము. అట్టి పరిస్థితులలోగూడ సాయుధశక్తులములను జూచి ప్రజలు “గాంధీమహాత్మునికి జేయ” యని యజయమందిరి. స్వచ్ఛంద సేవకులు తెలిసిన నూచనల ననుసరించి ప్రజలు బయటకు రాక బాలును వెలుపలకు బంపకున్నచో, ఇట్టి యనర్థములకు చోటులేవండెడిది. ఇంగ్లీషున మెయింసి బాలురు వేల్పు యువరాజుగమనంబువార్తమై వెడలెడివారిని కొంచెముపరి వారింది యుండవచ్చును. జ్ఞానముగల పెద్దవారు చేయదగని అల్లరిపనులను చేసియుండుచున్నను, కాని వారు వివేచనముకొనుటకు తమసాక్షాత్తులను అట్లు చేయుచుండిరిని వచ్చిపోయెడి వారనుకొనుచుండిరి. అట్లులైనను వారు ఎక్కుడు దౌర్జన్యమునకు దేనికి దిగియుండలేదు. వెల్లింగుటకొ సినీమా యెద్ద పార్సీవారొకరు తొండరపడికాల్చుటచే ప్రజలలో నొకటచనిపోయెను, చరియొకరికి గాయముదగినను, అక్కడకుండియుండినగుంపులు పగసాధింపక కాంతముగ వెడలుటజూడ వారు చూపిన నిగ్రహ శక్తికి నగునవచ్చును. సైనికులు సాయంకాలము మాంటుగొడ్డువై వెడలెడిమాంపులయెడ మాంటుగ ప్రవర్తించినను గాంధీపీటలను లాగుకొనిన వారు కాంతముగ నుండిరి. అదిద్రావిడల వలంటియరులు కయ్యమునకు కాలుత్రొప్పు ప్రజలను రెచ్చిపెట్టుట చేకలవర మారంభయ్యెనని యనుకొనుచున్నారు. పచ్చయపవి కళాకాలంలోనుండి కాల్లురువ్వనది అదిద్రావిడులని స్థిరమగుచున్నది. గాంధీమస్తులను ధరించినవారిని అదిద్రావిడుల నమానింప సాగిరి. ఆంగ్లో-హైందవపత్రికలలో దెబ్బలుతగిలిన ప్రజలసంఖ్య అధికముగ వివరింపబడింది. అయిదుగురు చనిపోయినయు పలువురు గాయములు తగిలెననియు డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెసు పత్రిక వ్రాసెను. ఇందువిషయమై ప్రభుత్వప్రకటన మింకను వెలువడలేదు. హిందువులను, మహమ్మదీయులను, ఇంకను నెక్కుడు నిగ్రహము జూపి యితరులతో సఖ్యముగ బ్రవర్తించిన యుద్ధయమున కెంతయుబలము కలుగును. ప్రజలుచూపిన దౌర్జన్యస్వభావమును పూర్తిగ నిశించి నాయకులు వారిలో అహింసాధర్మానుష్ఠానమును పురికొల్పవలయును. నిన్న నేడు హరతాళము లేకపోయినను, ఊరిలో ప్రజోత్సాహ మేమియు గన్పించుటలేదు. పూలబహారు పోలీసు ప్రేమనుకర్త ఒక పోలీసువాడు తుపాకి మొనతో నొకని పొడిచెను. పచ్చయపవి కళాకాలగద్ద సీపాయిలు తుపాకి మొనలతో ముందుకురాగా ఒకరికి తొడలో గాయమై కిందపడెను. మాంటుగొడ్డునందు సోల్జరుల యొత్తిడిచే కొందరకు దెబ్బలు తగిలెను. ఇట్టి నిద్రస్థములు పలుప్రదేశములందు గాననగును. ప్రజలుచేసిన దుండగములను సంధించుట నాపనికాదు. కాని హరతాళముయొక్క ప్రాముఖ్యమును మఱుగుపఱచుటకు బాధ్యతలేనివారెవరో జరిపినదుండగములకు సహాయనిరాకరణావలంబులను బాధ్యుల గావించి వారిని అనవసరనిందల పొల్పేయుట యసభ్యము. అల్లరు లెవరు చేసినను సహాయనిరా

కరణావలంబులు లేకు బాగరూకతో బ్రవర్తించి సహాయనిరాకరణావలంబులు ప్రయత్నించుట యత్యవసరము నానాలోలగు కన్యాకాంగ ఆయ్యంగారును, ఎన్ శ్రీనివాసాచార్యులును, ప్రకాశం పంతులు మొదలగు వారలు ఎక్కుడు తీక్షణతతో కృషి సలుపవలసిన యవసరమును గ్రహింపగలెదను. ఇప్పుడైనను జస్తిను పక్షమువారు ప్రజల జేతరులను తరితరులను ప్రేరేపించుచున్న నిజభావము లేదు యో గ్రహించి ప్రజల నిశ్చయమును తృణీరించుట-లాభకరము గాదనియు, కాంగ్రెసు ఆదేశము ననుసరించి సత్వర స్వరాజ్య సిద్ధికి పాటుపడుట లాభకరమనియు తెలిసికొనుట భావ్యము. వీరు తోడిదేశీయసోదరులను ఆంగ్లో-హైందవపక్షమువారి కన్న ఎక్కుడు తీవ్రముగ నిందించి ప్రజల ద్వేషమునకు పాత్రులు గాకుండురుగాక! చెన్నపురిలోని జాతీయైవచర్యములను తొలగించుటకు నడుము గట్టుకొందురుగాక!

II

కొత్తాల్లుచాచడి పీనాబహారు బ్రాడ్వే మన్నడిమన్నగు పెద్దపెద్ద బహారులలోనే గాక తక్కిన పీఠులలోగూడ కాఫీ దుకాణములు తమలపాతులదుకాణములు గూడ మూయబడెను. 12 వ తేదీరాత్రయే నాయకులు నేవనలవలంటియరులకు జోధ చేసి 13 వ తేదీని వలంటియరులను పీఠులలోనికి రానూడదని కట్టడి చేసిరి. ఏ కారణమున నోపెటగుమంది పంచములను జస్తినుపక్షమువారో ఎవరో ఎందులకో నగమున పలు తావులందు నిలిపిరి. పచ్చయపవి కళాకాల భవనమునను బ్రాడ్వేలోను పంచములుంచబడిరి. కొన్ని తావులలో బలిమిని దుకాణములను తెరిపించుటకు ప్రయత్నములు జరిగెనందున ప్రజల కాగ్రహకారణము కలిగినదని తెలియుచున్నది. మహమ్మదీయులు కొందరు బ్రాడ్వేకుండ వచ్చుట పలు 12ంటలపుడు పంచములువారిని కొట్టరాగా పెద్దవాండ్లు పారిపోయిరి. 7.8 ఏండ్ల వయసుగల యొక మహమ్మదీయబాలుడు పారిపోజాలనందున వాని నాపంచములు నిర్దాక్షిణ్యముగ బలమై చదబ్బులు కొట్టి గాయపరచిరి. దానింజూడగనే అచటిప్రజలకు ముఖ్యముగ మహమ్మదీయుల కధికమగు నాగ్రహము కలిగి వారచటినుంచు వాడటాని కేగిన వర్తమానము తెలిసెడి దేనిమిమను రిడ్డిగురూముసమీపమున పంచములు దుర్భాషలాడి దౌర్జన్యమొరి పు,చదటి ప్రజలను పంచములకును కొంతకంఘ్నణకలిగెనని తెలిసెడిది. ఒకపాశ్చాత్యుడు మాంటులో త.బు నెట్టిపీఠినిగచ్చుచుండ మన్నడికాల నొకగుంపులోనుండి ఎవరో రాయినినగిరి అది ఆపాశ్చాత్యునినొసటలేగిలెను. అంతట నాతడు భయపడి బండినిబడిచి చెంతెన్న యొక హిందూప్రముఖునియింటిలో తలదాచుకొనెను. ఆగ్రహాయజమాను దాపాశ్చాత్యునికి దౌర్జన్యము చెప్పి ఆగుంపును చెదరగొట్టగ నాపాశ్చాత్యుడు మధ్యముగ మాంటులో నపుడే వెడలిపోయెను. బ్రాడ్వేలో నొక పాశ్చాత్యుశ్రీశ్రీకిని సర్. పి. త్యాగరాయ నెట్టిగాలికినిగూడ నిట్టిగోధమే కలిగినట్లు తెలియుచున్నది. పంచములే దౌర్జన్యమును ప్రారంభించి రనియు జస్తిను పార్టీవాదులు పంచము నాయకులును పంచముల నట్లు ప్రోత్సహింపచి తీసికొని రాకుండినచో అల్లరులకే కారణ ముండదనియు ప్రజలలో 100 కి 99 మంది నోట వివరముచున్నది. జస్తిను పార్టీ వారి వలంటియరే కలహమునకు కాలుద్రవ్వరగలను ప్రజలు వారిని మందలించినయు డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెసు పత్రికగూడ వ్రాసినది. కాంతముగ మెలగు ప్రజలకు పంచములు జస్తిను వలంటియరు పాశ్చాత్య సార్వేటులు మున్నగువారు నిమ్మరణముగ ఆగ్రహమును కలుగజేసిరి. ఖద్దరు బట్టల నేలతోడుగు కొంటిరనినిందించిరి. గాంధీపీట నూడలాగి సర్వీలకు తలించిరి. మహమ్మది అసహాయనాయకులను నిందించిరి. ఇట్టి కార్యముల వలన ప్రజలలో కొందరకు ఆగ్రహముకలిగెను. దానిదాచి జస్తినుపత్రిక కాంగ్రెసు వలంటియరులవైన నెవము నేయుట కడుంగడుకోచనీయము. స్వప్రయోజితమునను ప్రతిపక్షనిరసనమును సామాన్యమానవసహజ మగుటచే వారట్లు వ్రాసిరేగాని కొంచెము సత్యదృష్టితో పీఠులవెంట తిరిగి ప్రజాభిప్రాయమును గమనించినచో నిజ మదిగాదని వెలునే ఎట్టిమందప్రజ్ఞులకైన తెల్లము గాకపోదు. పంచములును పంచమేలేరులును పాతపగలను మరలనీనెపమున సాధించుకొనినని కొందరు తెలుపుచున్నారు. ఎటులనైన అల్లరులజేయించి అసహాయవాదులనెత్తి వేయవలెనని అసహాయవాదప్రతిపాదులే పంచమాదులచే నిట్టి దౌర్జన్యము చేయించి రని కొందరునున్నారు. క్రోధమును జయించి కాంతము నవలంబించుట వాంఛనీయుగాని తామును కొందరు ప్రతికట్టుమున నుండురు. అట్టివారితో అసహాయవాదులకును వలంటియరుకునెట్టిసంబంధము లేదు.

III

స్వయంమగ చూచినవారి వర్ణన

చెన్నపురి హార్బరును మహాన్నతవిజయ మని చెప్పక తప్పదు. నేను బార్బిట్రేట్ లోనన్న పీఠులన్నియు దాదాపుగ తిరిగిచూచితిని. ఎక్కడచూచినను ఒక్కడుకాణములనున లెజు చియుండలేదు. ఎల్లవోటులందును మద్యపుడుకాణములుగూడ మూయబడియుండెను. చిన్నచిన్న వక్కాకు అంగళ్లు, సోడా నగ్గము, మొదలైన అంగళ్లన్నియుగూడ మూయబడియుండెను. ఈ చిన్నయంగళ్లు చెన్నపురిలో చిన్నపీఠులందుగూడ 4 లేక 5 ఉండును. అన్నియు మూయబడియుండెను. ఎన్ని పీఠులు తిరిగినను ఒకటైన బాడుగబండి కనబడలేదు. రిక్వా లాగువారు బహుశేదలయి ఏ పూట కూలి యా పూట సంపాదిం చు వారైనను రిక్వా లను పీఠుల మూలలందు నదలి నిదురించుచుండిరి. సర్వకాల సర్వావస్థలయందు తిరుగుచుండు రిక్వాలు ఒక్కొక్కవోట పదిచొప్పున పనిలేక నిలిచియుండగ పట్టణము నిర్మాణమహాయనా యని కన్పడెను. ఒంటెద్దుబండ్లు, జల్కాలు కనబడనేలేదు. చేతితో మనుష్యులలాగు బండ్రెచటను కానరాలేదు. కాపురములున్న యిండ్ల కలుపులగుడ మూయబడియుండెను. బార్బిట్రేట్ బహు సందడియైన ప్రదేశమయినను పీఠులు నిర్మాణమయియున్న నుండెను. ఎక్కడనైన కొందరు మనుష్యులు కనుపడినను హార్బర్ మెంతవరకు జరిగినో చూచుటకు తీరికగా నడచువారేగాని పనితోందరమిద నడచువారే లేరు. కన్నడి పెరుగ వాండ్లు బిచ్చగాండ్రుగూడ చెచ్చటను కనబడలేదు.

13 వ తేదీ భోగిపండుగ. ఈపండుగ చెన్నపురియందు బహుగొప్ప పండుగగ నుండును. ఈరోజున పిల్లలు తెల్లవారుజామున రిగంటలకే లేచి చిన్న చిన్న కంజీరాలు వాయించుచు రోజులగంటలు వేయుచుండురు. అట్టిది ఈదినమున రిగంటల లగాయతు రిక్త వరకు వాయించుచు మధ్యమధ్య “మహాత్మాగాంధీకీ జై” అని శేకలు వేసి రిగంటలు అయినది లగాయతు యిండ్లనుచేరిరి. తరువాత ఒక పిల్లవాడైన వాయించువాడు కనబడలేదు. భోగిమంటలు చాల వోటులందు రోజంతయు కాలమండెడివి. ఈ సంవత్సరము తెల్లవారుజామున కాల్య తెల్లవారునికి ఆరిపివేసిరి తెల్లవారిన వెనుక బూడిదపప్పులేగాని మంటలు లేకును కానను.

నావ్యవస్థలనుండు మొదట మాలవానియంగడికి పోయి యుంటిని. అది యొక పెద్దమార్కెట్టుయందుండినను ఒక్కడుకాణముగూడలేదు. చాలజనులుగూడియుండిరి. మిలిటరీ కాపలాకాయుచుండిరి. జనులేల కూడిరా యనిచూచుచుండగానే రాళ్లు ఎగురుచుండెను. మేడలమీదనుండి అంగ్లో-యండియనులకిందకు ఇట్టిక రాళ్లు రువ్వులనుండిరి అటకుపోవుట మంచిదిగాదని యెంచి దారిమార్చితిని. తరువాత విచారింపగా నిట నొక దుకాణమునై జెండాలుండెను ఆ జెండాలును తీయుచుటకు కొంతమంది యత్నింప రాళ్లు పెట్టికొట్టినియు తుడకు జెండాలుతీసినవెనుక జను తివరినారినివారు పోయిరియు తెలిసిరి. తరువాత నేను వదానుత్తియప్పక వీదిగుండా వనుగం పొడియంగడిమీదుగా చెంగానంగడికి పోతిని. పనిలేకరిక్తా లెక్కున కాన్నిచెను. చెంగానంగడి మార్కెట్టులందు పూర్తిగ మూసియుండెను. మింటుస్ట్రీలులో కాళ్ళదుకాణములన్నియు మూసియుండెను. తరువాత ఆదియప్ప నాయకన్ వీదిగుండా వాల్టాన్సు రోడ్డుకు పోతిని. బార్బిట్రేట్ వును ణ్కోల్ల వాల్టాన్సురోడ్డు గలభావీధి. ఈరోజున నిశ్చబ్దముగ నుండెను. ఒక్కడుకాణము లేదు. కోమలవిలాసు, నేమనలేరెస్టారెంటు, ఆనందభక్త మొదలయిన వన్నియు మూసియుండెను. ఒక్కసోదాదుకాణము తెరువగా ప్రజలుచేరి మూయచుని ప్రార్థించుచుండిరి. దౌర్జన్యముమాత్రములేదు. ఈవీధి రైలుకు ప్రక్క నున్నది. ఇట యెలుదిగి సామానతో నడచినవ్యవహారము రైలుకు నడచినోపువారును కానపడిరి. నెట్లయిట్టెవక వద్దకు పోగా నట నివిధమైనబండ్లునలేవు. బండ్రెవోడ్డి భాగీగానుండెను. ట్రాంబుడ్లు నడచుటలేదు. కొంతమంది ట్రాంకాకరులు కనబడగా బండ్రెలేకని యడిగితిని. “ప్రాద్దున కొంతసేపు నడిపితిమి. ఇప్పుడాపుడని కర్తవ్యవచ్చినది” అనిచెప్పిరి. తరువాత నేను మెహారియల్ హోటమీదుగా కట్టెబజారు రోడ్డుకు వచ్చితిని. దారిలో నొక గ్రాడ్యూయేట్ గారు యువరాజును దర్శించి గొనుతోనే బండ్లులేనందున నడచినవచ్చుచుండే ఖివరితో యొక్క మోటారు వచ్చుచుండగా ఎక్కించుకొందురేమో యని విచారిం చుగా వారు నిరాకరింపిరి. ఆయన విధిని దూరమై కలవకుకొని నడచినోయెను. దేవరాజమొదలివీధి చీటియంగడులన్నియుమూసి యుండెను. కందసామికో వెలకద్ద యంగళ్లు, చిరుచాపయంగళ్లు

వేమంగళ్లు అన్నియుమూసియుండెను. పచ్చయప్పక శాలనందకు పోయితిని. ఇవట జనులుచాలమందియుండిరి. మిలిటరీ చాల ఉం డెను. నేమనలేవంటియరులు బహుశాక చక్కయంగ కాంతి కా పాడుచుండిరి. దీనికంతకు కారణమేమని యొకవంటిరు నడిగితిని. కొంతమంది పంచములు రాళ్లురవ్వు కాలేజిలో దాగుకొనిరని యు, ప్రజలకు దెబ్బలు తాకి యా వేకులయి రనియు తాము బ్రతిమాలి అందరిని పంపివేయుచున్నా మనియు చెప్పె ను. తరువాత నేను గిడ్డింగి వీధిగుండా కొత్తలుబజారుకు పోతిని. ఎక్కడను దుకాణములేదు. ప్రజలు పురము వీడిపోయిరాయని కన్పడెను. మిలిటరీ కాపలాయుండిరి. ఎంతమిలిటరీ యున్నను ఎవ్వరికి పనిలేదు. దౌర్జన్యములేదు గాన వీరి కాపలా వృత్తా. ప్రభుత్వమువారు దుకాణములు తెఱవదలమవారి రక్షణార్థ మిమిలిటరీ నుంచిరి. తెఱవదలమవారులేనందున కాపలా వృధాఅయెను. తరువాత నేను బ్రాడ్వేకు పోయియుంటిని. అవట హోటలుమెత్తుకక్క మంగలిమెత్తులు సహా అన్నియు మూయబడి యుండెను. డేనిష్ మిషన్ రిడింగు రూమునద్ద కొంతపోరాటము జరిగిన చిహ్నములు కాన్నిచెను. తరువాత నిల్లుచేరితిని. ధన్యతోనిండియుండుచెవులు నేను నిశ్చబ్దముగ నున్నవి. క్రొత్తప్రపంచములో నున్నట్లున్నది. మరల తెల్లవారిన మామూలు ప్రపంచము కానవచ్చునా రాదా యనునందేహము మనముననుండగ నే నిదురపోయితిని. తెల్లవారు సరికి మామూలు చెన్నపురి ప్రశస్తిమాయెను. ప్రజ లేకగ్రీనపన స్కూలయినవెనుక నే కాగ్యముచేయజాలరుగో హార్బర్ మయొక్క ప్రభయంతయు శనివారము శుక్రవారము చెన్నపురి పోల్చిచూచి న, కానాయెను.

వినిన సంగతులు

జస్టిస్ పార్టీ వారు కొంతమంది యమాయికులయిన పంచములకు క్రొత్తగుడ్డలు మొదలైన బహుమానము లిచ్చి దుకాణ దారులను నిర్బంధించుటకు బయలుదేర దీసిరట. తెల్లవారు జాముననే పక్కలంగళ్లవాండ్ల యిండ్లనుపోయి దుకాణములు తెలుపుడని నిర్బంధించిరట. వారు భయపడి సమ్మతి చూపిరట. తెల్లవాంగనే కొత్తలుబజారుకు పోయి ఒకరిద్దరు దుకాణదారులు కనబడగా పట్టుకొని దుకాణములు తెఱపింప నిర్బంధించుచుండగా మిగత దుకాణదారు లందరు ప్రోగ్రెంటు, పోరాటము ప్రారంభము కాగా పంచములు వారి నాయకులు పారిపోయి పచ్చయప్ప క శాలలో దాగుకొనిరి. వెంటపడినవారు బయటనుండగ లోన పోయిన పంచములు రాళ్లవర్షము కురిపించిరట. తరువాత బయటివారు తిరిగి కొట్టిరి. ఈ యావేశముతో పచ్చయప్ప క శాలనంద 2 రిగిన మిగిలిన దుండగములు బయలుదేరెను. బార్బిట్రేట్ వుకలోని యల్లరులకు జస్టిస్ పార్టీ వారే కారకు లని యెల్లరు చెప్పుచున్నారు.

మదరాసు పురపాలక సంఘమువారి సన్మానపత్రము

పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు సర్. పి. త్యాగరాయ తెట్టిగారు ఖానుబహదూరు మహమ్మదు బజుల్లా సాహెబు గారలు ఒక ప్రక్కన మరియొకరును, వారి వెనుక పురపాలకులును వరుసగ వేల్పు యువరాజుగారి సింహాసనమున కెదురుగ నిలిచిరి. విల్లింగ్డెడ్ ప్రభువు నగరసంఘాధ్యక్షుని కమిషనరును యువరాజుకు ప్రవేశపెట్టెను. అంతట త్యాగరాయ తెట్టి గారి టెల్లు సన్మానపత్రమును చదివిరి:—

వేల్పుయవరాజు ప్రభువుగారికి — భారతదేశములో అంగ్ల రాజ్యాధికారమునకు ప్రధానస్థానమైన ఈనగరమునకు మదరాసుపాలకులపత్రమునమేమందాముఅధ్యక్షులు, సభ్యులుచేరిపూర్ణ రాజభక్తితోమీకు హృదయపూర్వక స్వాగత మిచ్చుచున్నాము. మొదటి ఛార్లెసు ప్రభువుగారి పరిపాలనలో 1639-వ సంవత్సరముందు అప్పటిసామంతులయ ప్రకారము మద్రాసపట్నం అను గ్రామము స్థాపించబడెను. అప్పటినుండి మేము నెమ్మదిగాను, క్రమముగాను మా పౌరబాధ్యతలందు అభివృద్ధిపొందుచుంటిమి. నేను ప్రపంచమందలి ప్రధాననగరరాజములతో సమానముగ మా విధ్యుక్తభక్తులు విశేషముగ సాచ్చిపోయినవి. ఈ బాధ్యతలు నిర్వహించు పురుషులేగాక నియోజితాధికార మొసంగబడిన నగరమందలి నాగిర్నములు సహా పాల్గొనుచున్నారు. గతవత్సరము తాము భారత రాజ్యమును సందర్శించుట కుద్దేశించుచున్నారని వినిమేము మీకురాజభక్తిపూర్వక మైన స్వాగతము నిచ్చుటకు తొందరపడుచుంటిమి. మీరురారని వివగానే మాకాకాభంగము కలిగెనుగాని మీ

స్థానే నుప్రసిద్ధులగు మీసినతొడ్డిగారు బయలుదేరవోవుచున్నారని విని మా నిరాశ కొంతవరకు తగ్గెను. నేను తాము స్వయముగ మానచుచున్నామన ఉన్నందులకు మేము మీకు కృతజ్ఞులము ఈ ప్రాచీనఖండవాసులకు రాజుపట్ల భక్తి విధేయతలు మతసంబంధమైన ప్రధానభక్తులు. రాజసంతతివారు యుద్ధనంగము మధ్య నిలిచి, ఇతర సామాన్య సైనికులతోబాటు ప్రాణవజ్రమునకు తెఱవక పోరని ప్రజలు గ్రహించినప్పుడు, విక్టోరియా రాజ్యగారి సంతతిపట్ల వారికిగల గాఢాభిమానము, అత్యంతానురాగమునకు మేర లేకుండెను.

మదరాసు భరతఖండములో అన్నిటిలో ప్రాచీనమైన పురపాలకసంఘము. నుమారు మూడు శతాబ్దములు మానగమునకును, అంగ్లసింహాసనమునకును గక్రమముగ. పరిపూర్ణరాజభక్తితో నిరాటంకముగ అభివృద్ధి చెందుచుండిన సంబంధమును గురించి మదరాసుపాలకులకు మేము గర్వపడవచ్చును. ఇటీవల జరిగిన ఘోర సంగ్రామములో మీతోబాటు మాదేశీయులు బాధలు, కష్టములు, త్యాగములకు లోనగుటవలన, మీ తొడ్డియగు బార్బి సార్వభౌమునికి, అతని రాజసంతతివారికి మాసంబంధము మరింత హెచ్చినది.

అనేక రాజ్యములను, అనేక ప్రాచీన రాజకుటుంబములను స్థాపింపవలెన చేసిన ప్రపంచసంగ్రామములో అంగ్ల సామ్రాజ్య మంత విజయముతో బయలుదేడెను. అంగ్లవృత్తును, అంగ్ల సామ్రాజ్యము మునుపటికంటె గొప్పతనమును వహించుట, ఘోర సంగ్రామ విషయ ఫలితములనుండి మాదేశము ఈశ్వరుని కృప చేతను, సామ్రాజ్యముయొక్క బలాధిక్యముచేతను రక్షింపబడుట మానసములకు చెప్పరాని సంతోషమును కలిగించినది. భోగిపండుగము ననుసరించి, మా రాజధాని తన రాజభక్తి యందు దృఢమనస్కురాలై యుద్ధమునకు తన పుత్రతత్వములను, ద్రవ్యపు సంచులను సమర్పించెను.

ధీరీంద్రార్పణలో బార్బి సార్వభౌముడు వాక్రచ్చిన సాన భూతిసందేశము మాకు ఇప్పటికి అలంకారభూషణమైయున్నది. ఆ పరిపాలనాపద్ధతి ననుసరించి అంగ్ల ప్రభుత్వమువారు నూతన సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టినందుకు మేము కృతజ్ఞులము ఈ సంస్కరణములు అంత్యదశలో భారతదేశమున కచిరకాలములో స్వరాజ్యము నిచ్చు నని మేము ఆశపడుచున్నాము. మాకు రానున్న చక్రవర్తిగారగు మిమ్ము మేము కడు భక్తితో నాదరించుచున్నాము. మీరాక కాంతి, సమాధానము, సద్భావములకు కుదిర్చి ప్రజలకిందరకు మేలుచేయునని మేము సంపూర్ణముగ విశ్వసించుచున్నాము.

మీయందు, చక్రవర్తి గారియందు, రాజసంతతియందు మాకు గాఢానురాగము. అత్యంతభక్తి, విశేషగౌరవము గలవు అని మీరు నిస్సందేహముగ నర్హురచ్చును.

యువరాజుగారి ప్రత్యుత్తరము.

అంతటవేల్పు యువరాజుగారు ప్రత్యుత్తరమును చదువుటకు లేచిలిచిరి. పౌరులుసహా గౌరవపూర్వకముగ యువరాజుగారి ప్రత్యుత్తరమును ఆలకించుటకు లేచిరి.

మహానీయలారా! కరుణతో మీరు నాకర్పించిన సన్మాన పత్రమునకు నేను మీకు వందనము లప్పించుచున్నాను. 1875 వ సంవత్సరములో మాతాతాగారు పునాదివేసిన మదరాసు ఓడరేవులో నేను నేనుదిగి 1905వ సంవత్సరములో మాతొడ్డిగారు మదరాసు ఓడరేవులో దిగిన జ్ఞాపకార్థము కట్టబడిన శిలానిర్మితమునదాటి, గతవత్సరము నాపినతొడ్డి కన్నాటుప్రభువుగారికి హృదయపూర్వక స్వాగత మిచ్చిన బార్బిట్రేట్, మదరాసు నగరమున కరుదెంచునప్పుడు, ఇది ప్రాతసంబంధమేగాని, క్రొత్తది గాదని తలచుచుంటిని. ప్రేమపూర్వకముగ మీస్వాగతము నేను మిత్తుల మధ్య ఉన్నట్లు చేయుచున్నది. భారతదేశమందలి అంగ్ల రాజ్యాధికారమునకు పుట్టిన ఇట్టైన మదరాసు ఎన్నడు చేరుదునా యని నేను కోరుచుంటిని. చారిత్రకట్టడములు, ప్రసిద్ధకగ నుగునాయకులు మీనగరమునకు భ్యాతివడిన మహానీయులతోను, ప్రాచీన సంఘటనములతోను సంబంధమును కలిగించుచున్నది.

1885 వ సంవత్సరములో మీనగరములో నగరపాలక సంఘము స్థాపించబడెను. ఆకాలముందు మీ పురపాలకసంఘ సభ్యులుమాలేమే ప్రాతసెయింటుబార్బికోటలో ధైర్యములను వేసికొని, అశ్వములమీద స్వావేయింతుట హక్కును కలిగియుండిరి. అప్పటినుండి చాలకాలము గడచిపోయినది. కడచిన సంవత్సరములందు దంకిటను నగరము సక్రమాభివృద్ధి చెందినది. వర్తమానకాలపు సంఘములు, అధికారతరసభ్యులు ఎన్నుకొనబడిన శాసనసభ, శ్రీలకు నియోజితాధికారము—ఈవిషయ

ములలో మీరు ప్రపంచమందలి వర్తమానకాలపు పురపాలక సంఘములతో నిర్భయముగ సరిపోల్చుకొనవచ్చును.

పుణ్యభివృద్ధి నాకు చాల ఇష్టము గాన మీ ప్రాచీననగరము నభివృద్ధి చేయుటకు మీరు ప్రయత్నించుచున్నారని వినుటకు నేను సంతసించుచున్నాను. ఈ పనికి తగినట్లు మీ కుపరిశ్రమనాయువు, భారతీయులు విశేషముగ నుండటం మీ పాటికి గొప్ప అవృష్టము. మీ సోదర పౌరుల ఆగోష్ఠి, డేచులాభములకు మీరు చేయు ప్రయత్నములు జయప్రదముగ నెరవేరవని నాకు తోచుచున్నది. మదరాసు నగరమునకు ప్రాచీనకీర్తి తప్ప ఇంకేమిలేదు, అని ఈర్ష్యల మనుజు డొకసారి నట్లించియుండెను. మదరాసు సౌందర్యము ప్రాచీనప్రపంచమునకు చేరనను, నేను మెచ్చక తప్పదు. మీ ప్రాంతచరిత్రాంశములను గురించి మీరు సహజముగ గర్వపడవచ్చును. మహాసంగ్రామము, తిరుగుబాటు సంఘటనలు మదరాసు చేసిన మహాపాతక మట్లుండనిమ్ము. మదరాసులో ఆనది ము నూతనచరిత్రాంశము లేర్పడుచున్నది. భవికాలమందు భారతదేశమును గమ్యస్థానమును చేర్చునప్పుడు, మదరాసు ఆంగ్లజ్యోతి వహించి, ప్రథమస్థానమును అలంకరించ గలదని నాకు డెలియను.

మహానీయులారా! నేను తిరిగి మీ సన్మానప్రయత్నమునకు నమస్కరించుచున్నాను. మీ రాజభక్తి చక్రవర్తిపట్ల మీకు గల గాఢాభిమానములను గురించి నేను జార్జి స్టాన్లీ మునితో ముచ్చటించెదను.

ప్రజల స్వాగతము

క్రతుర్జితము ముగియగానే నగరపాలకులందరు వారి వారి ఉచితస్థానములకు తొలగిరి. వారి వెనుక నైపు రక్షావ్యూహము నిలిచియుండిన యువరాజు స్వాగతసంఘసభ్యులు వేడి వైపు నడచిరి. అంతట యువరాజు స్వాగత సంఘ కార్యదర్శులగు ఎ. కె. జి. అచార్యుడు తిరిమరక్కాయరు, సర్ యం. కె. టి. ముర్రయ్య చెట్టిగార లంతట యువరాజుకు ప్రవేశపెట్టబడి ఆ తట మదరాసు పౌరులపక్షమున మరక్కాయరు గారి ట్లు సన్నాహమును చేదిరి.

వేల్పు యువరాజు ప్రభువు గారికి:— సకలజాతులు, మతములు, కర్మములకు సంబంధించిన మేము జార్జి స్టాన్లీ ముని మదరాసు రాజధానివాసులము, పాలితులము, హృదయపూర్వకముగా, విషయముతోను మీకు స్వాగతము నిచ్చునందర్భమున మాకు మీ రాకవలన గలిగిన గౌరవమునకు మా కృతజ్ఞతను, రాజభక్తిని వెలుపుచున్నాము.

ఆంగ్ల సామాజ్యమునకు మదరాసులో పునాది వేయబడెనని మేము సంగ్రహముగ చెప్పుకొనగలము. ఈ రాష్ట్రాభివృద్ధికి సంబంధించిన చరిత్రలో ఆంగ్ల సామాజ్యమునకు తోడ్పడిన మహామహుల పేర్ల నేకము గలవు వారి సంకల్పివార మగు మేము మిమ్ము ఉచితరీతిని సన్మానించుటకు వికమత్యులమై ఇచ్చట సమావేశమైయున్నాము.

దేశమున కంతటికి గొప్ప ఉపకారము కలుగబోవుతరుణమున మీరు భారతభూమిని సందర్శించుట కరుదెంచినారు. ఒక సంవత్సరము క్రితము నూతనసంస్కరణసభలను ప్రారంభించి కన్నాట ప్రభువుగారు భారతభూమిని స్వరాజ్యవాట యందు చేర్చెను. ఈ బాటయందు భారతదేశము ప్రథమసోపానముల నెక్కినది. అనేక ఆటంకము లడ్డము వచ్చెనుగాని కన్నాట ప్రభువుగారు “సహకారము-సద్భావములను గురించి మా కిచ్చట మదరాసులో నొసంగిన ఉత్తేజ మగు సందేశము ఆయాటంకముల నన్నిటిని తొలగించినది. మా అభివృద్ధిని గురించి స్వయముగ జూచివెళ్లటయే మీ రాకయొక్క ముఖ్యోద్దేశ మని విశదమగుచున్నది. మా ఆశయమును జెందుటకు మీ రాక సహాయపడును. మమ్ము కృతనిశ్చయములగా చేయును. దేశమందలి అన్ని తరగతులు, జాతులు, వర్ణములకు అన్యోన్యమైతిని కుదుర్చును. మేమందము ఏకాభిప్రాయములమై ఆంగ్లసామాజ్య మందలి వలసజాతులతో సరిసమానముగ భారతదేశము తులనానువరకు దేశాభివృద్ధికి పాటుపడుదుమని మేము నిశ్చయించుచున్నాము.

మీరు సామాజ్యమందలి వలసదేశముల కన్నిటికి వెళ్లుటయు, తత్ఫలితముగ ఆ దేశములకును, ఆంగ్లదేశమునకును గలిగిన ఎక్కువసంఖ్యయును మే మతిసంతృప్తికరముతో గమనించుచుంటిమి. మా దేశమునకు వచ్చుటవలనగూడ నిట్టి ఫలితము గలుగునని మేము విశ్వసించుచున్నాము.

భేదాభిప్రాయములను, మనస్సులను తొలగించి, సామాజ్యమందలి ప్రత్యేకభాగములకు మైత్రి అన్యోన్యసద్భావము

లను కుదుర్చుటకు మీరు సామాజ్యమంతటికి శాంతిసందేశమును గొనిపోయిరి. సామాజ్యపు వికాసాకోసము మీరు అత్యంత శ్రద్ధతో పాటుపడుచున్నారనుటకు మీ భారతదేశము రాక మరియొక నిదర్శనము. భారతదేశమొత్తమొత్తమందు నేమగు, జార్జి స్టాన్లీ మునికు నైకొనుచున్న శ్రమకు మేము కృతజ్ఞులము.

మదరాసు నగరము, రాష్ట్రములందలి ప్రజలందరు ఈ శ్వరుడు మీకు ఆయురారోగ్యైశ్వర్య రాజభివృద్ధి నిచ్చుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇచ్చట అవాదిగ పసిపిల్లలకు ప్రత్యేకవైద్యశాల లేక పోవుట మహాపాపముగ నుండెను. మీరాక జ్ఞాపకార్థము మేము నిర్మించబోవు వైద్యశాలకు మీ నాయమును గలిపెదము. “పసిపిల్లలకు వేల్పు యువరాజుగారి వైద్యశాల” యని దానికి పేరపెడెదము.

యువరాజుగారి ప్రత్యుత్తరము

మహానీయులారా! అత్యుత్సాహముతో మీరు నాకు స్వాగత మొసంగి, నన్ను గురించి ప్రేమతో పలికిన పురుషులకు నేను మీకు హృదయపూర్వకముగ నందనము లర్పించుచున్నాను. మీ సన్మానప్రత్యయ ఈ రాజధానియందలి అనేక వర్ణములు, కులములకు సంబంధించిన ప్రజలపక్షమున నాకీర్ష్యబడుచున్నది గాన, నే నతిసంతోషముతో దానిని స్వీకరించుచున్నాను. మీ గాఢానురాగపు సంకేతమును నేను జార్జి స్టాన్లీ మునికు గొనిపోయెదను.

నాగరజీవాభివృద్ధిలో సహా భేదాభిప్రాయములు లుండక తప్పవు. మీలో ప్రతిమనుజునకు స్వయముగ రాజభక్తి గలదు గాన మీరందరు వికమత్యము వహించుటకు సాధ్యపడుచున్న కని తలచుటకు నే నుపాంగుచున్నాను.

మీ ఆశయములు, దినదినాభివృద్ధి చెందవలెనను అపేక్ష మీకుగలవు. అట్టి ఆశయములు నాకు సంకేతమును గలిగించుచున్నవి. వానియందు నాకు సానుభూతిగలదు. అట్టికోరికలు లేని యెడల, మీ ప్రజల కుత్సానా ముండదు. మీ అభివృద్ధిని గురించి నేనత్యంత శ్రద్ధతో గమనించుచున్నాను. మదరాసు రాజధాని భవికాలమందు విశేషాభివృద్ధి చెందుటకు ప్రజలలో సహకారము, సద్భావములే ముఖ్యమని నాకు తోచుచున్నది.

నేను మీతో కొలదికాలమునైన ఉండజాలనని చింతిల్లుచున్నాను. ప్రాతరావిడనంతటివారి పుట్టినిల్లు ఆగు మదరాసు భారతదేశములో శతభాగములకంటె నాకు చాల ఇష్టమైనది. నేను చరిత్రను పఠించు విద్యార్థినిగాన ప్రాచీనయుగమందు లేన సతీతిలకమును వెదకుట కిచ్చటికి రాముడు వచ్చిన భూమినా కత్యానందమును కలిగించుచున్నది. ఈ గొప్ప రాజ్యములు, గొప్ప పేర్లు, గొప్ప సంఘటనములను గురించి చదువుచు రాగా మనము కొంత సేపటికి ఇచ్చటి భారత సామాజ్యపు ఉదయమును గురించి చదువుదుము.

మదరాసుతో మా పూర్వసంబంధపు ప్రయత్నముల పిమ్మట, నేను విశోషితమ మహాసంగ్రామమును గురించి తలచుచుందును. ఈ సంగ్రామములో మీరు మా ప్రకృత నిలిచి, మాకు సహాయపడుచుండిరి. సామాజ్యమందలి ఇతరదేశములతో బాటు మీరు స్వార్థత్యాగమును చేసితిరి. ఆంగ్లదేశము ఈ ఉపకారమును మఱచజాలదు. ఈ దేశమునండి అచ్చటికి బోయటకు వెళ్లి తిరిగి వచ్చినవారిని జూచుటకు నే నిచ్చటకు వచ్చితిని ఇప్పుడు శాంతిస్థాపించబడినది గాని సామాజ్యమింక మీ సహాయమును కోరుచున్నది. మీ అభిప్రాయములు సామాజ్యపు సభలలో అత్యంత విలువగలిగియున్నవి. మీ పుత్రుల ఆశమానమగు తెలివితేటలు ఈ గొప్పభూమియందు మీకు ప్రధానస్థానమును సహానించునని నాకు తోచుచున్నది.

మహానీయులారా! మీ సన్మానప్రత్యయను, ఉత్సాహముతో మీరు నాకు స్వాగత మొసంగినందుకు తిరిగి నమస్కరించుచున్నాను. మదరాసు పౌరుల దినదినాభివృద్ధిని గురించి నే నత్యంత శ్రద్ధతో గమనించుచుందును. మదరాసు పసిపిల్లలకు మీరు ప్రత్యేకముగ నిర్మించబోవుచున్న వైద్యశాల నాపేర పెట్టుటకు నిశ్చయించినారుగాన నేను మీకు కృతజ్ఞుడను.

ప్రభుత్వమందిరమునకు బయలుదేరుట

అంతట వేల్పు యువరాజుగారు గవర్నరు, విల్లింగ్డన్ ప్రభువుగారలతో గూడ ప్రభుత్వమందిరమునకు బయలుదేరిరి. వారు ప్రేక్షకులవరులమధ్య తమ సేవకార్యములతోగూడ ఒడకేవులయటకు వెళ్లునప్పుడు ఉత్సాహాతికయ విజృంభణ మంతగా గనబడలేదు. యువరాజుగారు ఉద్యోగింపుతో ప్రభుత్వమందిరమునకు వెళ్లిరి. అచ్చట సుమారు 9 గంటల పిమ్మట చేరిరి.

సంస్థానాధీశులను సందర్శించుట

ఉదయము 11 గం 25 నిమిషములకు తిరువాన్కూరు, కొచ్చిక్ మహారాజులు, ఆర్కాటు రాజు యువరాజుగారిని సందర్శించిరి. సంభాషణలు ఆంతరంగికముగ జరిగెను. సాండ్సారు రాజుగారు ఒంటిగంటవరకు చాలెను. గొప్ప భూస్వాములు, 24 జమీందారులు ప్రభుత్వభోజనమందిరములో సమావేశమైరి. విల్లింగ్డన్ ప్రభువుగారు చండు నిమిషములముందే అచ్చటికి వచ్చిరి.

మదరాసు శాసనసభ యొక్క స్వాగతము

అంతట గవర్నరు, విల్లింగ్డన్ ప్రభువు, వేల్పు యువరాజుగారు శాసనసభకు బయలుదేరి వెళ్లిరి అచ్చట మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు వీరందరు చేరిరి. ప్రేక్షకులందరు పైకొట్ట బట్టలు, మహారాజులు, అధికారులేగాని అధికారులు చాల తక్కువ. శాసనసభాధ్యక్షులు సర్. పి. రాజగోపాలాచార్యులు గారిట్లు ఉపయోగించిరి:—

మదరాసు శాసనసభపక్షమున మీకు విషయపూర్వకముగ సమర్థావలో నేను స్వాగతమిచ్చుచున్నాను. మీకుండే కార్యములలో మానభకు విచ్చేయ సంకీర్తించుట మహావిశేషము. మా పాటిటికి ఇది గొప్ప గౌరవము. మా పరిపూర్ణ రాజభక్తిని గురించి మీరు జార్జి స్టాన్లీ మునితో ముచ్చటించవలసినది. సార్వభౌముని ఆజ్ఞలను కరసా వహించి 12 మాసములకిందట కన్నాట ప్రభువుగారు ఈ శాసనసభ ప్రారంభోత్సవమును జరిపిరి. వారి హితోపదేశమును మేమున్నటికి మఱచజాలము. సంతూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు మేము అఖండ ప్రయత్నములను గావించుచున్నాము.

యువరాజుగారి ప్రత్యుత్తరము

మదరాసు శాసనసభ సభ్యులారా, అతిసర్వదతో మీ ఆధ్యక్షులు నాకు స్వాగత మొసంగినందులకు నేను మీకు నమస్కరించుచున్నాను. మీ శాసనసభ సభ్యుల నందరిని సంధించి, భారతభూమియందు మిగిలిన రాజధానులకంటె ప్రాచీనమైన మదరాసు రాజధానియొక్క శాసనసభాచర్యులు జరుగు నుండరమందిరమును గనుటకు నేను చాల కుతూహలపడుచున్నాను.

మీ నూతనసంస్కరణముల శాసనసభను జార్జి స్టాన్లీ ముని ప్రతినిధి యగు మా పిన తండ్రీ కన్నాట ప్రభువు, గారు ప్రారంభించి వెళ్లి ఒక సంవత్సరము మాత్రమే గడచినది. సంస్కరణముల చట్టము ప్రకారము మీ కొసంగబడిన విశేషాధికారమునకు మీ ఆధ్యక్షుని నాయకత్వముకింద మీరు అర్హులని మాపుచున్నారనియు, సంతూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు మీరు జ్ఞానముతోను, అనుభవసిద్ధాంతములవలనను దినదినాభివృద్ధి చేయుచున్నారని నాకు డెలియవచ్చుచున్నది. ఈ రాజధాని ప్రజల ప్రతినిధులగు మీరు మీ బాధ్యతా విశేషములు తెలిసి యున్నది. అని నేను తలచెదను. అన్ని తరగతులు, వర్ణముల వారియొక్క శ్రేయోభివృద్ధికి మీరు కృతనిశ్చయములై, తొందరపడక పాటుపడెద రని నేను విశ్వసించుచున్నాను.

జార్జి స్టాన్లీ ముని పట్ల మీకు గాఢాభిమానము, అత్యంత రాజభక్తి గలవు అను సందేశమును అతనికి గొనిపోవుటకు నాకు చాల ఆనంద ముండగలదు. అన్ని కార్యములలో మీకు జయమగుగాక!

అంతట వేల్పు యువరాజుగారు విశ్వవిద్యాలయమునకు బయలుదేరిరి.

విశ్వవిద్యాలయపు స్వాగతము.

విశ్వవిద్యాలయపు స్వాగతము 12 గం. 30 ని. లకు ప్రారంభమయ్యెను. 12 గంటల పిమ్మట మరియెవ్వరు లోపలికి రానియ్యబడెనని ప్రకటించబడియుండినను, యువరాజుగారి రాకపిమ్మట గూడ అనేకమంది నిరాటంకముగ వచ్చుచుండిరి. పూర్వకాలము కాన్వోకేషన్ సభకు విశ్వవిద్యాలయపు భవనము క్రిందినియుండుటయే గాక, చుట్టుపట్టరస్తాల మీద రెండు మూడు ఫర్లాంగుల వరకును ఎదురుగా బంగారాభాతము దరివరకు కను ఇసుక రాలకుండ ప్రజాసమూహముండెడిది. మొన్ననో బజారు నెనేటుసభ్యులు, విద్యార్థుల మోటారుబండ్లు, రిక్సాబండ్లు, మిడిమిడిఎడంగు పోలీసు ఆధికారులు, ఇతర పోలీసుభులు తప్ప తదితరు లేవరును గానరాలేదు. చుట్టుపట్ల నిర్వాసవ్యముగ ఎడారిరత గనబడుచుండెను.

సభాభవనములోపల పట్టప్రధాన సభ్యులందఱు ఉండె మోస్తరు విద్యార్థులకు డెంచీలు, కుర్చీలు వేయలేదు అందరు 11 1/2 గంటల పనుండి నిలిచి యుండిరి.

కళాశాలలకు ప్రత్యేక ప్రత్యేక భాగములు నియమించబడి యుండునని విద్యార్థులు, విద్యార్థిణులు చేరి 400 నుండి 450 కి మించి యుండగలుగుదురు. ఎదురుగా వేదికపై సెట్టునభ్యుదయి లాభిస్తూనే యుండిరి. కున్నవైపున పండితోత్తములు నిలిచియుండిరి. వారు బహుమానములను స్వీకరించుటకు వేచియుండిరి.

జేబు యువరాజుగారు రాగానే, వైసు - ఛాన్సలర్ గా. క. శ్రీనివాసయ్యం గారు పట్టుపట్టించిరి:

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయపు సభ్యులము మేము మీకు స్వాగతము నిచ్చుచున్నాము. పాశ్చాత్య విశ్వవిద్యాలయములతో సరిపోల్చి చూచినచోడల, మా విశ్వవిద్యాలయము నిన్నటి కుతుకలె గలదును. విద్యార్థులు అంగీకరింపజేసిన నామఃత్యము క్రింద మేము ఇప్పుడు అధివృత్తి కొంది విజయము గాంచుచున్నాము. పండితోత్తములు, ప్రజ్ఞా విశేషములు గల రాజ్యతంత్రజ్ఞులు, గొప్ప న్యాయవాదులు, అనేకమంది పౌరులు మా విశ్వవిద్యాలయమునుండి బయలు వెడలుచున్నారు. ప్రాచీన గ్రంథపరిశోధన, నూతనజ్ఞానసంపాదనయు మేము కీర్తిగా చెప్పుకొనజాలము. త్వరలో ఈలోపము సరిపెట్టుదును. మిత్రత్వము నిర్వహించువారు గొప్ప పండితవర్గము. వాఙ్మన వసానమైనను, వారు నిరుపేదలు.

యువరాజుగారి ప్రత్యుత్తరము

వైసు-ఛాన్సలరుగారు, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయపు సెట్టునభ్యుదయి, విద్యార్థులపక్షమున నాకు మీరు హృదయపూర్వకముగ స్వాగతమిచ్చినందులకు నేను మీ కతుల్యతానుభూతితో వందనము లర్పించుచున్నాను. మిమ్ములందరిని నేను సంధించుటకు నాకత్యునందము కలుగుచున్నది.

వైసు-ఛాన్సలరుగారు, విశ్వవిద్యాలయము ప్రపంచ మందంతటికి బయట పంపుచున్న జ్ఞానమును విద్యార్థులను గురించి మీరు గర్వపడకయ్యను. న్యాయముతో గర్వపడకయ్యను. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయపు విద్యార్థుల కిద్యవిశేషముల కీర్తి మీ రాజభాని వెలుపలగుడ అత్యధికముగ రాజించుచున్నది. అనిరకాలములో నూతనవిద్యా వ్యాపకమునకును, ప్రాచీన గ్రంథపరిశోధనకును మీ విశ్వవిద్యాలయము కేంద్ర స్థానము కాగలదని నేను మీతో బాటునున్నాను.

నే నిష్పక్షిక సత్కార్యమును చేయుటకు సంతసించుచున్నాను. ప్రాచ్యజ్ఞాన సంపాదనము గలిగిన కొందరు పండిత వర్గములకు బహుమానముల నియ్యవలసివచ్చినది మీరు కోరుచున్నార. వారి పాండిత్యము ఇట్టి బహుమానములను బొందుటకు వారికి అర్హులను గలిగించుచున్నది. ఈ ఆసాధారణమైన గౌరవమున కర్హులుగా నెన్నబడినవారిని నే నభినందించుచున్నాను.

ప్రభుత్వమందిరము

యువరాజుగారి రంతటి తిరిగి ప్రభుత్వమందిరమునకు వెళ్లిరి. అచ్చట భూస్వాములు, జమీందారులు చేరి యువరాజుగారికి స్వాగత మర్పించిరి.

యువరాజుగారి ప్రత్యుత్తరము.

మహానీయులారా! ప్రియుముతో గూడిన మీ స్వాగతము నకు నేను మీకు వందనము లర్పించుచున్నాను. మీ రాజభక్తిని గురించి నేను బాధి పార్శ్వభూమునితో ముచ్చటించెదను.

రాష్ట్రమందలి ప్రధానభూస్వాములగు మిమ్ము నేను రాగానే సంధించుటకు నాకత్యునందము కలుగుచున్నది. రాష్ట్రవ్యవహారములను నడపుటకు మీ స్థితి మీకు హక్కును గలిగించుచున్నది. మీ ఆశయము లభివృద్ధి చెందవలెను. కాంతి క్రమములతో గూడిన అభివృద్ధి గావలెనని మీరు కోరుచున్నారు. మీ ఆశ అభివృద్ధి జెందవలెను. అంగ స్వామాజ్యముతో మీ సంబంధభాంధవ్యములు బలపడునట్లు అభివృద్ధి గావలెనని మీ రక్షేపించుచున్నారు. ఇట్టికోరికలు, మహానీయులారా, మీకు కీర్తి నిచ్చుచున్నవి.

భావికాలమును అన్ని సంవత్సరములందు మీరు విజయము లగుదురగాక!

మహాత్మా గాంధీ

ఆరోగ్యదీగర్వని

వడ్డి శ్రీరామమూర్తిగారిచే సంపూర్ణముగా నాంధ్రీకరింపబడినది. సర్వజనులకు చదివి ఆచరణలో పెట్టబడే మా మహోద్దేశము గనుక అసలు ఖరీద 30 అమృతమున్నాము. ప్రతి 1 కి 0.6-0.8 లు మాత్రమే. మేనేజరు:— పాపులర్ స్వదేశీస్టోర్సు. (3338) వెదాపురం (గోదావరి)

కాస్తాపాలిటో క్లబ్.

యువరాజుగారి కార్యక్రమమునందు కాస్తాపాలిటో క్లబ్ కలుగు సందర్భము ముందుటచే క్లబ్ అలంకరింపబడియుండెను. సాయంకాలము 6 గంటలకు క్లబ్ లోని దీపములు వెలిగింపబడి మెరుపు చుండెను. మొదట మదరాసు గవర్నరు విల్లింగ్డన్ ప్రభువుగారు వచ్చిరి. తరువాత కొంతసేపటికి వేల్పు యువరాజుగారి రేలెంచిరి. క్లబ్ నందలి యేర్పాటు లన్నియు సులభమైనవి కంపెనీవారి కప్పగింపబడి యుండెను. క్లబ్ నందు యువరాజుగారు వచ్చునపుటికి సభ్యులు కొందరును, కొందరు యూరోపియన్ లును కూడియుండిరి. యువరాజుగారి మోటారుకారు క్లబ్ లోనికి రాగానే క్లబ్ అభ్యుత్థానము ఉపాధ్యక్షుడును, కార్యదర్శి యువరాజుగారిని సత్కరించి లోనికి గొంపోయిరి. సుగుణ విలాససహృదులైన తమిళనాటకమును ప్రదర్శించిరి. నాటకము సుగుణవిలాససహృదులచే ప్రదర్శింపబడినను, క్లబ్ నందు చేరిన వారు తలంచుచుండింత జయప్రదముగ జరుగలేదు. కొంతమందికి నాటక మాకాభంగము కలిగించెను. తరువాత కొంత సంగీతకళలను ప్రదర్శింపబడినవియు అభ్యుత్థుడు యువరాజుగారిని పుష్పమాలాలంకృతులజేసిరి. నాటకము గాని, సంగీతము గాని, వానియందు పాల్గొనినవారి కెట్టులుండెనో గాని యువరాజుగారికి ఏమియు బోధపడినదిగాదు. యువరాజుగారికిని, నితర అతిథులకును అల్పాహారము లాసంగినయంతయు క్లబ్ కార్యక్రమము ముగిసెను.

భీమునిపట్నము.

యువరాజు గారి ఆగమనగౌరవార్థమై యీ పురమందు 2000 మంది బీదలకు అన్నదానము చేయబడెనని మునిసిపలు అభ్యుత్థులు తంతివార్త పంపుచున్నారు. మలబారు.

18 వ తేది కల్లికోట నగరము పతాకములతో అలంకరింపబడిన విద్యార్థులకు మిఠాయి పంచిపెట్టబడినది. బీదవారికి పుకప్రముఖుల నేకులు అన్నదానము గావించిరి. ఏనుగులతో గొప్ప యూరేగింపు జరిగెను. పుర ప్రముఖులు అధికారులు అనేకులు ఉత్సవములలో పాల్గొనిరి. బహిరంగసభలో జిల్లాజడ్జిగా శుభస్వస్తిచిరి. 17 వ తేది నుండి అన్నదానము చేయబడును. రాత్రి దీపములతో పురమంతయు అలంకరింపబడినది. పొన్నాని మునిసిపలు సంఘమువారు 18 వ తేది న బీదలకు సంతకృతులు గావించి, యువరాజుగారి దీరాయుష్యము కోరుచు దైవప్రార్థనములు సలిపి యీవార్త కోమరు ప్రభువుగారికి తెలియబరచిరి.

ఇదికాక కూనూరు, కన్ననూరు, ధమపేట్టి, పాలపూటనందు యువరాజుగారి సందర్శనమున ఉత్సవములు, ఊరేగింపులు అన్నదానము జరిగిన వని ఆ సోసియేటెడు ప్రెస్సువారు తంతివార్త పంపుచున్నారు.

డిల్లీ కార్యక్రమము.

యువరాజుగారు ఫిబ్రవరి 14-వ తేది సాయంకాలము మూడున్నర గంటలకు డిల్లీ చేరెదరు. 15-వ తేది ఉదయం సప్తమ ఎడ్వర్డు చక్రవర్తి మెమోరియలు ప్రారంభ మహోత్సవము జరిగెదరు. సాయంకాలము పోలోఆట రాత్రి విందు జరుగును.

16-వ తేది ఉదయం పింఛనుదారులసందర్శనము సాయంకాలము దర్బారు రాత్రివిందు జరుగును. 17-వ తేది ఉదయం కిచనరు కళాశాల శంఖుస్థాపన మహోత్సవము; సాయంకాలము పోలో ఆట జరుగును. 18 వ తేది మధ్యాహ్నము నైకులను సందర్శించుట, సాయంకాలము నైకుల విందు సంస్థానాధీశులవిందు జరుగును. 19 వ తేది మిలిటరీ పారేడు జరుగును. 20 వ తేది పోలీసుపారేడుఆటలు, విందులు జరుగును. 21 వ తేదిని సహజమైదానమునందు వేడుకలు జరుగును. రాత్రి 11 గంటలకు యువరాజుగారు ఢిల్లీ వదిలెదరు.

యువరాజు 14 వ తేది సాయంకాలము ఢిల్లీ (నలిం ముగరుప్రేమ) చేరగనే, అచ్చట నిర్మింపబడిన పండిలిలో మునిసి పాలిటివారి సన్మానపత్రము సమర్పింపబడినది. ఢిల్లీ శాసనసభ సభ్యులు యువరాజుగారిని సందర్శించెదరు. పిమ్మట గొప్పవైభవముతో యువరాజుగారు ప్రభుత్వభవనమునకు వెళ్లెదరు. అచ్చట సుస్థానాధీశులు యువరాజును సందర్శించెదరు. ఈసందర్భమున జరుగు ఉత్సవములు మున్నగువాటికి రాదలచుకొనినవారు ఢిల్లీ శైక్సేరియటనుందు ఇందుకోరకు ప్రత్యేకముగ నియమింపబడిన అధికారికి వ్రాసికొనవలయునని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

శ్రీశీతారామాంజనేయనాటక సమాజము, ఏలూరు.

జయనగరములో

అయోధ్యా మైదానముమీద వేసిన నాటక కాలం 17-1 1922 తేది మంగళవారము.

చిత్రనళియ నాటకము

21-1-1922 తేది శనివారమునాడు

ద్రావదివస్త్రావహారణం నాటకము

ప్రదర్శించెదరు. రేట్లవివరం:— రూ 3, 2, 1-0-0, 1-8-0, 0-12-0, 0-6-0. శ్రీలక్ష్మ రూ 2 0-0, 1-0-0, 0-8-0. M. N. Rao Yadavalli Suryanarayana Zamindar, Hon President, Rao Manager.

యువరాజు గమనము:—

మహాత్మా గాంధీ దివ్యవాణి

“మహా దేశీయు లందరూ పవిత్రమయిన ఖద్దరు వస్త్రములను ధరించవలెను”. శుద్ధ చేతిమాలతో తయారుచేయబడిన భోవతులు, కందువాలు, చీరలు, కోటింగు, వర్తింగులు, జుప్పట్లు, గాంధీ టోపీలు వగైరాలు మాత్రం సరసమైన ధరలకు దొరకును, అర్హులకు లభింపజేయవలెను. జన్మభూమి స్టోర్సు (యంపన తిరుటూరు ఎదురుగా) నెం 18/174 హైకోడ్డు, నెం 26 వల్లభ ఆంగవారం ట్రిప్పికేను, మదరాసు.

ప్రకటన.

నెల్లూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

స్వామికాజు 1921 సం॥ నెం-428 రు. వాది:—గంగవరపు నారాయణుడు. ఆంధ్రు, ప్రతివాదులు:— 1. మేకల మునిగాడు వగైరాలు సాక్షి పునగోడు, ఆంధ్రుకూరు తాలూకా. ఇందునల్ల 1-టా ప్రతివాది మేకల మునిగాడికి తెలుప దేమనగా, ఈ నెంబరున పై చెప్పినవారికి ట్రాక్ సభరు అయిన నట్టిన్ని 1-టా ప్రతివాది ఇంద్ర వరసప్పనాయుడికి కార్యముక్తి సం॥ శ్రేష్ట శుద్ధి గు సరియగు ది 18-6-18 సం॥ నెల 1-కి రు 100 కి రు 0-12-0 లెఖన వడ్డీతోటి యిచ్చేలాగున వ్రాసియిచ్చిన పోనోటు బాబుకు రు 76-7-5 రాబట్టుకొనుటకు దావా తెచ్చియున్నారు. ఈ దావా 1922 సం॥ జనవరి 28 తేదికి 1-టా ప్రతివాది హాజరుఅయి తనవాదము తెచ్చు కొనుటకుగాను వాయిదా నిర్ణయించబడినది. 1-టా ప్రతివాది హాజరుకానియడల వాది యక్కసాక్షి గాడికి పొందుచున్నాడు. ముడుంబి రంగాచార్యులు, వాది పీఠరు, 7-1-2.

దేశాభిమానులు గండు!

మేల్ నకదుర్గు వంద రు 0-2-0 (8272) దిండ్లు వంద రు 0-1-0 శ్వదేశీవస్తువులతో తయారుకాబడిన నలుపు నాలు పినె 0-1 రు 0-0 రు 0-0 వలయువారు పోస్టేజీ సహా ముందు వ్రేకము పంపవలయును. కా. వెం. రంగయ్య, కలిగిదుర్గు, నెల్లూరుజిల్లా.

తెలుగుదేశ వాఙ్మయపత్రిక కాస్తాపాలిట్యమును తెలుగున వివరించు మాసపత్రిక. 5-వ సంచికయందలి అంశములు. గౌరవ న్యాయదర్శనము, శ్రీ కొవత్తాజు లక్ష్మణరావుగారు ఎం. ఏ; కలాదైవేశ్వరదర్శనము, శ్రీ సుందర్ వెంకటరమణార్యులు సంస్కృతవాక్యకరణప్రదీపము, సాహిత్యేతిహాసవిమర్శనములు, శ్రీ ఉమాకావ్యవిద్యాశేఖర. సంకల్పమునకు చందా రూ 5, టెలిగ్రాఫ్ చిహ్నకథలు రూ 0-8-0 మేనేజరు, తెలుగుదేశ వాఙ్మయసమితి, (8887) తిరుపతి క్లబ్, మదరాసు.

హనుమాన్ బోరకు సబ్బు చర్మవ్యాధులను ఆత్యాశ్చర్యకరముగా

గడుర్చును.

ఎస్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదరు, మద్రాసు

స్వరాజ్యార్థత

(వంగల నరసింహాచార్యులు)

హిందూదేశమున కాపాడు బాధ్యత తమ వైమన్నదనియు అత్యుత్తమున్న భారతీయుల కిప్పుడు స్వరాజ్య మిచ్చుటవలన నరాజకము ప్రబలుననియు తాము తమబాధ్యతను త్యజించిన వారమగుదుమనియు అనేకులు భారత సేవపేరున తమ యుద్ధరహిత మణి చేసికొని ప్రస్తుతము పింఛను తీసుకొనిన యాంగ్లేయుల పలుమారు పల్కుచుందురు. ఈపల్కుల నిజానిజముల నారయుదము

హిందూదేశమున కాపాడు బాధ్యత వీరివై నెవరు పెట్టిరి? ఈ బాధ్యత ఎవరక్షణ కొఱుక? ఇంగ్లీషు భాషయందు (Trust) అను పదమునకు బాధ్యత యని వాడుచున్నారు. బాధ్యత కలుగజేయుటకు భారమనిచ్చుమనీయు భారమునండిరక్షణ పొందు మూడవవాడును యుండవలెను. చరిత్రమును పరికించిచూచిన యెడల నాంగ్లేయులవై బాధ్యత నెవ్వరును పెట్టియుండలేదని తేలగలదు. వీరు ప్రభువుమన వర్తకులుగ నివటికివచ్చిరి. అప్పటి రాజుల యాదార్యము మూలమున నిలువ నీడనంపాదించిరి. కాలకర్మవశమున నప్పటి ప్రభుత్వములు బలహీనమగుటయు నీవర్తకు లుచ్చరించుట విధనాడి స్వలాభార్థము పోరాటములు కల్పించుట, ఆ పోరాటములకై తమవైస్య సహాయముల విక్రయించుట కుట్రలు జేయుట, పోర్టు రీలుచేసి మోసము చేయుట, అసహాయులైన విరోధులను మరణ శిక్ష చేయుట మొదలైనవానితో నధికారమునకు రాగలిగిరి. అప్పటి దుర్మయముల మకాలేవ్యాసములు వారెవ్రోపేష్టింగ్సును పార్లమెంటులో చేసిన విచారణలు చదివిన గోచరము కాకలవు. వర్తకంపెనినండి ప్రభుత్వమును పార్లమెంటు తీసికొనిన వెనుక కంపెనీ వారి మన్న యధికారములు గాక నితరము లుండజాలవు. కావున వీరికి బాధ్యత కల్పించిన దెచటను కానరాదు. స్వంతకల్పిత బాధ్యత యను వాదమునకు వైపేర్కొనిన దుర్మయములే జవాబు. స్వలాభార్థము దుర్మయములతో ప్రారంభించిన ప్రభుత్వములో బాధ్యత యెట్లుండగలదు. పార్లమెంటువారు ప్రభుత్వము ను తీసికొనిన వెనుక భారత దేశమునకు జాల మేట్లు కలుగజేసియెడల తమదేశీయులు జేసిన కార్యముల పాపమునకు ప్రాయశ్చిత్తము జేసికొనగలుగుదురేమోగాని మనకు భిక్ష పెట్టుటకాదు. బాధ్యత కలుగజేసిన మనిషి లేదని జేసినది. ఈబాధ్యతయొక్క ప్రయోజన మనుభవించునాచెమ? ప్రస్తుతచారిత్రమును చూచిన నిష్ఠుయిండియాకంపెనీ ప్రభుత్వమింకను సాగుచు నేయున్నది గ్రహింపగును. కంపెనీ ప్రభుత్వములో తమకు నాకరులుల యాగచేయుటకు భారతీయులకు విద్యగరవుచుండిరి. ప్రస్తుతవిశ్వవిద్యాలయములంత కంటె విశేష కార్యమేమియు చేయుటలేదు. కంపెనీయుద్యోగుల కొరకు ఇంగ్లాడునుండి పిల్లకాశాలను తీసుకవచ్చుచుండిరి. కాంగ్రెసు రీతి సంవత్సరములనుండి పోరాడుచున్నను సివిల్ సర్వీసుపరీక్ష భాగదేశమున చేయుటలేదు ఇక వర్తక విషయముల పరికించినయెడలనాంగ్లేయవర్తకుల సౌకర్యార్థము భారతదేశమున కెంత కీడు వాటిల్లినను ప్రభుత్వమువారు లక్ష్యముచేయరని తేలగలదు. గయులుచే సామానుల కొనుట జ్యోకవోటు చేసినపక్షమున నింగ్లీషులో కొనుదానిలో సగము ధుక్కేట్టును. అయిన నాంగ్లేయవర్తకులవద్దతప్ప నితరుల పెండంగీకరింపరు. దీనికి వారు చెప్పుకారణము ఇంగ్లాడు దేశమున పండిసామాను దొరుకునని. ఈ మంచిచెడ్డు భగవంతుని కెఱుక. దాని నెన్నడు ప్రభుత్వమువారు ఋణావుచేసి యుండలేదు. ఈవై విషయముల బట్టి ప్రభుత్వమువారి పయన్న బాధ్యత యెంత విలువగలదో తేలగలదు. ఇక బాధ్యతను నిర్వహించుచున్న విధానములు లోకప్రసిద్ధములైనవి. పంజాబు హత్యలేమి, మహమ్మదీయ మతవాంఛల తీర్పుటయందేమి, మలబారు రైలుచే మరణములందేమి, ప్రస్తుతము నాయకులందరిని కారాగారములందుంచుటయందేమి, బహుచక్కగవిశదమయినది. ఇట్టిబాధ్యతాచామును తమభుజములనుండి తిప్పించుకొని మనవై పెట్టి తమయవధ తప్పకొనరాదా?

ఈబాధ్యత మనకెచ్చుటకు మన మనర్థులమట. స్వరాజ్యార్థత యేనిషయములవై నాధారపడియుండును? మనయనర్థత కాంగ్లేయు లిచ్చుకారణములనే యారయుదము. మన దేశమున చదువ

నేర్పినవారు బహుశక్తువట. అందువలన యనర్థులమట. అటులైన చదువురానివారు స్వవిషయముల నిర్వహింపలేరనుటయో? ఇట్లు చరిత్రము ఋణావుచేయ గలదా? ఆంగ్లేయులు చాలెనురా జానుచుపి పార్లమెంటుసాపిండునాటి కింగ్లాండునందు విద్యావంతు లెంతమంది యుండిరో? విద్యావంతులకంటె త్రాగుబోతులే యెక్కువయుండిరి. ఈమెలో వారు ప్రభుత్వమున100కి 10మంది విద్యావంతు లుండెడివారు. పిల్లవానంతము 100 కి 85 మంది చదువనేర్పిన వారు కాననగుచున్నారు. విద్యవిషయమై చట్ట సభలలో ప్రశ్న వచ్చినపుడెల్ల ధనములేదని చెయిచావుమండిన యెడల భారతదేశమున విద్య యభివృద్ధియందు పెట్టు? ఆదాయములో సగము వైస్యమునకు ఖర్చుపడుచుండిన విద్యాభివృద్ధి చేయు పెట్టు? విద్యాభివృద్ధి స్వరాజ్యములో జరుగును గాని విద్యాభివృద్ధియైన వెనుక స్వరాజ్యము వచ్చుననుట కల్ల. ఆంగ్లేయులు చెప్పు సాకు ప్రకారము విద్యావిహీనులు గాన మనరైతుల భూములను మన గ్రాడ్యుయేట్టు లాగు కొనవలెను. ఇది బాగరిక పపంచ మొప్పు కొనునా?

మనదేశమున వివిధవర్తములు వివిధజాతులు యున్నందున పోరాటములు పెరుగునట. అందువలన స్వరాజ్యార్థత మనకులేదట. ఈకారణమును జ్ఞానులెవ్వరు నొప్పుకొనజాలరు. ఎన్ని మతములు, ఎన్ని జాతులున్నను, జాతీయైక్యత భారతదేశమున స్ఫుటము కాననగును. వారి గృహకృత్యములు, దుస్తులు మొదలైన యలవాటులు పరికించిన నెవ్వరికైన కాననగును. ఏకజాతి గాకున్నయెడల ఉత్తరమున కాకి, పడమర పడపురము, దక్షిణమున రామేశ్వరము, తూర్పున జగన్నాథము యాత్రా సంచారముల కేల యేర్పాటు చేయబడెను? పనిలేకున్నను యాత్రలపేరున వివిధప్రాంతములకు సంబంధము కల్పించుట కిట్లేర్పాటు చేయబడినదిగాని వేరుకాదు. ఇకమతద్వేషములూ, యంతరించుచున్నవి. ఆంతరింపకున్నను అదియొక కారణముకాదు. ఇంగ్లాండులో ప్రాప్తయెట్టు క్యాపిలిస్టును తిరిగి వీరు వారినిపెట్టిన బాధలు ప్రపంచములో నింకొకచోట కానము. అందువలన నాంగ్లేయులు స్వరాజ్యమున కనర్థులా?

ఇంకా కొంతమంది మనదేశమున ప్రజాప్రభుత్వములవాటు లేదని దానిని క్రమముగ నేర్వవలెననియు చెప్పుచున్నారు. వీరియజ్ఞానమునుచూచి బాలి పడవలెను గాని కొప్పగింపవచ్చును. మన పూర్వగామపంచాయతీపరిశ్రమల వివర్ణించినవా రెట్టి పిచ్చి భావములను వెల్లడిచేయరు. చంద్రగుప్తుని పరిపాలనకైనను పురపాలకము Municipality ప్రస్తుత పాశ్చాత్య పురపరిపాలనకంటెమాత్రము తీసిపోవదు. అవి మనచిత్తిమి కానితిరిగి నెలకొల్పుటకు మన కవకాశమిచ్చిన సులభసాధ్యము.

ఇక మన కిదిర దేశములలో సంబంధములు తక్కువయనియు, స్వరక్షణా ప్రవీణత లేదనియు, అందువలన నస్వామ్యములు తప్పక జరుగుననియు వాదించురు. న్యాయమున కంత ప్రసిద్ధి గాంచని దక్షిణ ఆమెరికా ప్రభుత్వములు స్వరాజ్యములు నేయన్నవి. వారన్యాయములు చేయుచున్నారను మిషచేత నాంగ్లేయులు వారి ప్రభుత్వమును కాజేయజాలరు. స్వరక్షణాప్రవీణత మనకెట్లు రాగలదు? ఈప్రభుత్వవిధానము మనలను నిరాయుధులచేయుటవై నాధారపడియున్నది. 150 సంవత్సరములు ప్రభుత్వము చేసిన మనకు స్వరక్షణా ప్రవీణత లేదని నిందించిన యెడల మనలను నిందించుట వారిని వారే నిందించుటా?

ఎటుచూచినను స్వరాజ్యార్థత నిర్ణయించు మార్గము కాననటలేదు. ప్రజలేకగ్రీవముగ తాము బానిసలగు నుండవలమని గ్రహించి స్వరాజ్యము కావలెనని కోరుటయేమాత్రమయని నిర్ధారణ చేయవలె. ఇదేమూలన యగుపక్షమున భారతదేశము స్వరాజ్యమునకు సంపూర్ణార్హత కనపడుచినది ప్రస్తుతాంశోళన కెవరేయేపేరులు పెట్టెను స్వాతంత్ర్యాభిలాష లేదని యెవ్వరు చెప్పులేరు. ఆభిలాష వర్ణమైనది గూడకాదు. ఆభిలాష నిర్వహించుట కెంతెంత త్యాగములు కనపరచుచున్నా? మనస్ఫూర్తిగ నున్నారనుట నిశ్చయము ఈ నిశ్చయము నాంగ్లేయప్రజలు వెంటనే గ్రహించి మన వాంఛ నీడేర్పరచుమున నిరుపక్షముల వారికి జేయవలెను. ఇదిగ్రహించుటకు వారికి భగవంతుడు బుద్ధి ననుగ్రహించుగాక!

అమూల్యగ (849) (1) అర్థశాస్త్రము కల విద్యుదము 0.2-0; (2) యాగంధ (3) శస్త్రాజ్య (4) పద్ధిని (వల) 1-4-0; (5) విద్యుదము 0.2-0. యెం. ఆర్. శృష్ణారావు, నెల్లూరు.

అపాయములు

ప్రతిదినము ప్రతిచోటను కలుగుచుండును. రక్తము కాదుట, ఎముక విరుగుట, బెణుకులు, మూర్చ, శ్వాసావరోధము, నీళ్ళలోపడుట, కాలిన గాయములు, నలుకులు, గాయములు మున్నగువి ఎచ్చటనో యొక్కచోట తప్పక ప్రతీదినము కలుగుచుండును.

సరస్వతి సహాయము లేకపోవుటచే తలుచుగా మరణములు, శాశ్వతమైన దుష్ఫలత, స్థిరమైన మరూపములు కలుగుచుండును. గనుక బాటరు, బాలికలు, పురుషులు, స్త్రీలు, ప్రతియొక్కరను చదువుకొని ప్రథమ చికిత్సను చేయుటకు తెలుసుకొనుట మంచిది.

డాక్టరు యు. రామారావుగారిచే వ్రాయబడిన అపాయములకు ప్రథమ చికిత్స అను గ్రంథము అపాయములు గలిగినప్పుడు డాక్టరు వచ్చునంతదనుక చేయవలసిన ప్రథమ చికిత్సలను తెలుపును. అది బహు సులభమైతే ప్రాయబడియున్నది. విస్తృతమైన ఉదాహరణములతో అచ్చు వేయబడియున్నది.

ఆంగ్ల, తెనుగు భాషలలో ఈ పుస్తకము వారకును. ధర 1 కి రూ. 0-12-0 ఇప్పటికి వేనవేలు కాపీలు అమ్మకమైనవి. Sri Krishnan Bros., Chemists & Opticians Post Box No 166, Madras.

ఆయుర్వేదదండిక

ఇది మానమున కొకటివంటున సంవత్సరమునకు 12 గుచ్చములుగా ప్రయోగించబడును. ఆగోగ్యసంబంధముగ, ఆయుర్వేద సంబంధముగ, వైద్యమర్మము లన్నియు కరతలామలకముగా చూపించుచుండును. ప్రతివారము, ప్రతివైద్యునికూ, చూడదగినది. 2 అణాలు బిళ్ల లంపిన మాదిరి పుత్రక యుచితము.

సంవత్సర చంద్రా రూ. 0-0-0 దరఖాస్తు వెంట పంపవలయును. లేక పి. పి. గా పంపుచు పంపెదము. గ్రంథాలయములకు మాదిరి సంచిక యుచితము. మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆయుర్వేద గ్రంథమండలి, పెరిదేవి - నెల్లూరు జిల్లా 8-51

అనుకమునకు సిద్ధము

అన్నివిధముల ఫోటోలు చేసాలు చతురైన ధరలోనున్నవి. స్వచ్ఛములును ఉత్తమమైన శుద్ధ ఆయుర్వేదవైద్యులచేత రోగికిరోగము తప్పుతగ్గుల తెలిపెడి అర్థ నిమిష ఫోటోలు: ఒకటికి రూ. 1-8; 8-కి రూ. 4; 6-కి ,, 7-8; 12-కి ,, 14.

లక్ష్మీ-సరస్వతి చిత్రరంగుల పటములకోటి గురి 1922 సం॥ క్యా రెండవది 20" X 10" కొలత గలది అణాలు 10, ముందు చెక్కు పంపుటలను. 1. స్వరాజ్యగీతములు (తెనుగు) అణాలు 2. స్వరాజ్యమే శరణ్యము (తెనుగు) 3. వ్రాందన స్వరాజ్యము (తెనుగు) కె. జెగదీశన్ అండు 8-51 తిరుళ్ళిక్కోనే, మదరాసు.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి వ. కే. వ. సి. వారి క్షీరవర్ధని ఈదివ్యాపృతము తల్లులకు సాలను వృద్ధిజేసి కరీర పుష్టిని కలిగించును. పిల్లలకు సంజీవి. పక్ష్యము లేని రుదగల రసాయనము. వారి కున్న మిల్క్స్ బుడ్లలో పనిలేదు నిల్లులు, తల్లి పిల్లలు సుఖపడదు. బలహీను లగు పిల్లలకిచ్చిన జబ్బులన్నియు పోయి దోహత్యై కలుగును. వెల బుడ్లి 1-కి 1-8-0 (847) పి. పి. లో కలసి రూ. 2. మావద్దను ప్రసిద్ధుడు ఆయుర్వేదవైద్యములు చిత్తును ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

విదేశ వార్తలు

గనులపనివాండ్ల సమ్మె

రాయబారములకుగాను ఒక మాసమువరకు సమ్మె వాటి యొంచవలెనని గనులసంఘమువారు కోరినను దానిని నిరాకరించి ఇండస్ట్రియల్ డెడ్రేషనువారు తక్షణమే సమ్మెకట్టు ప్రారంభింపవలయు నని తీర్మానించిరి.

జనరలు స్కట్టు

సమ్మెకట్టువలన బొగ్గుగనులు మాసివేయబడిన యెడల కార్మికులు ప్రజలకు ద్రోహమొనర్చినవారగుదు రని జనరలు స్కట్టుగారు కార్మిక కార్యనిర్వాహక సంఘమువారికి హెచ్చరిక నంపెను.

కష్టతరపరిస్థితులు

జనవరి 10:—పత్రికలు ఈదినమున సమ్మెవలన కష్టము లను గురించి వాకొనుచున్నవి. జనరలుగారి హెచ్చరికకు వ్యతిరేకముగా సమ్మె జరుగుచున్నది. ఈ సమ్మె తెల్లకార్మికులు తాము నాశనమై పోతుండుటకు గావించుచున్న పోరాట మని సమ్మెదారులు దెలిపిరి. ఇందువలన 21 గనులలోను 24 గనులు మాసివేయవలసి వచ్చును. సమ్మెసంఘమువారు సమ్మెదారులు శాంతియుగ నుండవలెనని హెచ్చరించుచున్నారు.

బొగ్గుగనులయందు ఒక్క పిప్పనకు ఇదివరకు మాత్రంకే 5 పిల్లింగు తగ్గించుటవలన ఈ సమ్మె సంభవించెను. బొగ్గుధర తగ్గిపోవుటవలన నిట్లు చేయవలసినవచ్చెను.

యూనియనులకు మూలధనము తక్కువగ నున్నను ఈపోరాట వంత మొందుటకు చాలకాలము పట్టునని యెంచుచున్నారు.

కేన్సు సమావేశము

జర్మను ప్రతినిధులు

జర్మను ప్రతినిధులు సుప్రీము కౌన్సిలు సమావేశమునకు 11 వ తేదీని హాజరు గావలెనని తెలిపిరి.

ఆర్థికసంఘమువారు 200 లక్షల పౌనుల మూలధనముతో నొక యూరపు ఆర్థికసంఘము నెలకొల్పవలె నను నూచనను విడిచివెట్టిరి. కాని స్థానమున 20 లక్షల మూలధనముతో నొక బ్రిటిషు సంఘ ముండవలెనని తీర్మానించిరి. ఈ మూలధనము నాసంఘమునందు జేరిన వివిధ కంపెనీలవారు సను కూర్చురు.

రష్యావారు సమ్మతించుట

జెనీవా సమావేశమునకు రష్యా ప్రతినిధుల వంపుటకు రెనిను గా రొప్పుకొనిరి. వీలుగా నున్నయెడల వారే యీ సమావేశమున కను దెంచురు, లేకపోయినయెడల రాయబారుల నియమించుదురు.

నష్టపరిహారములు

జనవరి 10:—జర్మనీనష్టపరిహారములను గురించి ఈక్రింది విధానము నూచింపబడె నని పరాసువారికి దెలియవచ్చుచున్నది. జర్మనులు వస్తుసాగుగ్గిరూపమున 17500 లక్షల బంగారు మార్కుల నీయవలెను. అందు బ్రిటిషువారు 1000 లక్షల మార్కులను దీసికొనెదరు. ఇటలీవారు 2400 లక్షలను జెల్లియము 1250 లక్షలను జపాను 80 లక్షలను పరాసులు 12500 లక్షలను మిగిలిన మిశ్రమండలి దేశములు 280 లక్షలను దీసికొనెదరు.

గత జూలైమాసమున నీయబడిన ఒక మిలియర్డు బంగారు మార్కులలోను జెల్లియమువారు 5190 లక్షలను గ్రేట్ బ్రిటను 4500 లక్షలను ఇటలీ 810 లక్షలను దీసికొనెదరు.

జర్మనులు 1922 సం॥న నిచ్చు రొక్కమునందు బ్రిటిషు వారు 1890 లక్షలను మిగిలినది జెల్లియమువారును దీసికొనెదరు బ్రిటిషువారి వాటాయందు 1890 లక్షలను పరాసువారు బదులుపుచ్చుకొని ముందు జర్మను లిచ్చు నష్టపరిహారములనుండి తీర్చెదరు.

జనవరి 10:—జర్మను ప్రతినిధులు పారిసున కీదినము వచ్చిరి.

భారతవైద్యము

ముఖ్యమార్పులు - తగ్గించుట

జనవరి 9:—సామ్రాజ్యరక్షణ సంఘోపసంఘమునుండి లంసెటైముప్పత్రికావిలేజుకుడియల వ్రాయుచున్నాడు:—ఈసంఘమువారు భారతవైద్యమున ముఖ్యమగు మార్పుల నూచించిరి. వీనిని అనుకూలభావముతో విచారించుచున్నారు. విదేశములవాడినుండి రక్షించుటకును దేశమునందలిశాంతిని కాపాడుటకును అనవసరమగు వైద్యమునుమాత్రమే యుంచవలెను.

ఆస్త్రికదేశమును 39 పటాలములనుండి (యుద్ధమునకు పూర్వము) 21 పటాలమువరకును, పదాతిని 132 పటాలములనుండి 103 పటాలములవరకును తగ్గింపబడునని ఎంచుచున్నారు.

విమానదళసహాయమువలన నీ తగ్గింపులు సాధ్యమగును. సరిహద్దు ప్రాంతముల మూకలవిషయమున విమానదళ మంతగా నుపయుక్తము గాదు. ప్రస్తుతవిమానదళ స్థితినిబట్టి మాచియెడల నది భూవైద్యసహాయము లేక పనిజేయజాలదు. సిమా యుత్తర వైపుగాక ఆంగ్లప్రభుత్వ ఉత్తరపులకొరకు వేచియుండు విమాన దళమువలన నెక్కువ సమాకార ముండజాలదుగాన నావిమాన దళము భారతవైద్యాధీశుని యధికారముక్రింద నుండవలెను.

పంజాబు సరిహద్దుల వైద్యము నేర్పాటు జేయవలెనని నూచనలు గావించబడెనని తెలియుచున్నది. గత 12 సంవత్సరముల మార్పులను 12 పదాతిపటాలములందును 5 ఆస్త్రిక పటాలములందును మార్పులు గల్గింపలేదు. ఇవియన్నియు నేకనిర్మాణముక్రింద నుంచుటకు వీలందును. ఇందువలన వ్యయము తగ్గును. నివేదికము

జనవరి 10:—సామ్రాజ్యరక్షణోపసంఘమువారి నివేదికనుగూర్చి యభిప్రాయములు ప్రకటించుట కింకను సమయము రాలేదు. ఈ సంఘమువారి కార్యము ఇంకను పరిణామావధి యందే యున్నది.

పొంగలివండుగకు కావలసినవి

మీరు ఏల స్వదేశిబట్టలను కొనకూడదు?

బెంగళూరు, కాశీ, కంచి, నేలము, మధుర, అహమదాబాదు బొంబాయి, కలకత్తా, పూనా, మున్నగు జాగాలలో నుండి హిందూదేశమునం దుండు యితర బాగములనుండియు చీరలు, దోవతులు, అంగవస్త్రములు, తలపాగాలు మున్నగు సరకలు పురుమాషి మాదిరిలలో తెప్పించియున్నాము.

చల్లారాం గైయానుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దములతో అందముగ నుండు హాపు

9, 10, 11, రత్నన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఆంధ్ర ప చారిణి గ్రంథనియము, రాజమహేంద్రవరము

నవలలు	పుస్తకచిత్రములు	నవరసభరితము లగు	పురాణములు	నవలలు
ముచ్చటైన బొమ్మలతో ముద్దలాలకు క్యాల్సికోలైడుతో 250 పుటలకు దట్టకగాకుండ 2 మాసముల కొకసారి వెలువడును. పుస్తకము వెల-పోస్టేజికాక చందాదారులకు రు 1-0-0 మాత్రము. చందాదారు లగువారు ప్రవేశ రుసుము 0-2-0 లు ముందుగఁ బంపవలెను. ఇదివరకు 80 గ్రంథములు ప్రకటింపఁబడినవి				
		సిద్ధముగ నున్న డిక్షనరీపు నవలలు		
1 మాయావి	రు 1-8-0	6 ప్రతిజ్ఞాపాలనము	1-8-0	
2 నుజోరను	1-8-0	7 నీలాంబరి	1-8-0	
3 మాయావిని	0-12-0	8 లక్ష్మీదూపాయలు	0-12-0	
4 వరకతిరుంజాను	1-5-0	9 మాధవ సేనుడు	0-8-0	
5 పరమరహస్యము	1-8-0			

చందాదారులగు వారలకు రు 10-12-0 గ్రంథములు పోస్టేజికాక రు 7-8-0 లకే వచ్చును.

అధ్యక్షుడు.

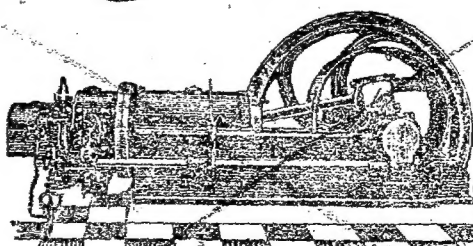
రబ్బర్ క్రాడాయిలు ఇంజనులు

(3881)

20, 26, 60

గుర్రముల

పవరుగలవి

పాకులో నడ

ము గనున్నవి.

ధరలు సరసము

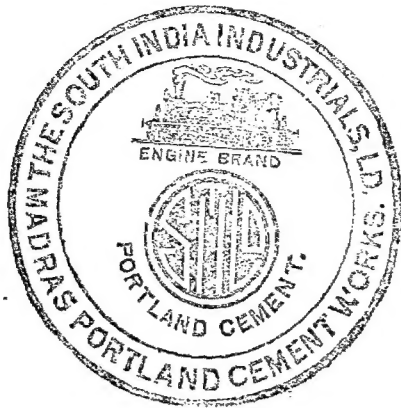
మాచింద్రమిల్లు సామానులు యావత్తుగూడ దొరకును.

ఇండియన్ క్రామర్షు అందు ఇండ స్ట్రీసు కంపెనీ,

లు "Lucky" 40 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

Post Box No. 8, Madras

“బ్రాండ్ పోర్టులాండ్ సిమెంటు”
“ENGINE” BRAND PORTLAND CEMENT

గవర్నెంటు డిపార్టుమెంటులు
హిందూరాజ్యములు
గనులుత్రొవ్వ కంపెనీలు
కంట్రాక్టరులు

మదరాసు కార్పొరేషన్
మదరాసు పోర్టు ట్రస్టు
మునిసిపాలిటీలు
ఇండ్లుకట్టువారు

ఆందరును విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఏలననగా:-

1. మాయొక్క “ఇంజిన్” బ్రాండు పోర్టులాండ్ సిమెంటు కుద్రమైన మూలకస్తువులతో చేయబడుచున్నది.
 2. బ్రిటిష్ ప్రాండర్డ్ స్పెసిఫికేషన్ (British Standard Specification) ప్రకారము కుద్రముగా చేయబడుచున్నది.
 3. అశోకరకములు చేయక, ఒక్కరేరకము ఎంతబాగుగా చేయచ్చునో అంతబాగుగా చేయబడుచున్నది.
- పైకెట్టిన కారణములచేత ఆందరును దీనినికొని కట్టడములకు వాడుచున్నారు. కట్టడముల బలిమి సిమెంటుతో చేయబడిన ఆందరుని తెలిసియున్నది.
- సిమెంటు తీయునప్పుడు “ఇంజిన్” బ్రాండు అడిగి తీసికొనినయెడల కట్టడములందు ఏలోపములు కలగ శోరవు. సిమెంటు వాడుటయందు ఏసంశయములు యుండినను మాకు వ్రాసిన వివరముగా వ్రాయగలము.

ది మదరాసు పోర్టులాండ్ సిమెంటు పబ్లిక్

సొంతదారులు:

ది సౌత్ యిండియా యిండస్ట్రియల్స్, లిమిటెడ్

పోస్టు పెట్టె 101, మదరాసు.

THE MADRAS PORTLAND CEMENT WORKS

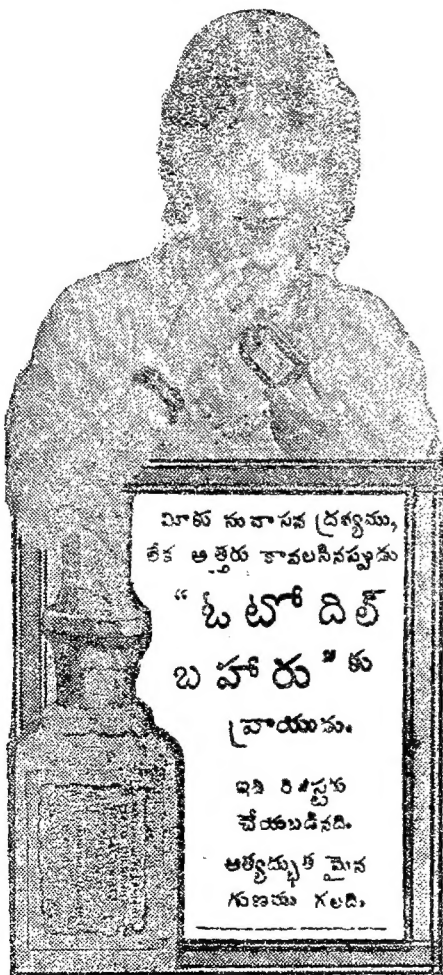
Proprietors.

THE SOUTH INDIA INDUSTRIALS, LTD.

(8049)

Post Box 101, MADRAS.

International Ad. Service. S-83.

వెంటుక లే ఆందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దువ్వెనతో ఊడి రాకమును పే త్వరపడుదు.
ఊడినప్పుడు మొదలు వెంటుకలు పాడైపోవును.
అంతవరకు రానీయవద్దు.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.

వెంటుకల కెట్టి రోగ మున్నను, శిరో మాంద్య మున్నను,
యిది దివ్యవధము.

వెంటుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.
మీ వెంటుకలు మరల యెప్పుటి మెత్తదనమును గల్గి పట్టు
నలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుడు.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమునగ జేయును.

వెల బుడ్డి 1-కి 2-గ రూపాయి. వి. సి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని పోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
ఓరయించబడుచున్నది.

1/2 బెన్ను బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0

1 డ్రాము " " 0 12-0

1/2 డ్రాము " " 0-8-0

ఇది మందు లమ్ముకా రందరివద్దనున్న, సరకు లమ్ము
వారివద్దను గూడ దొరుకును. శ్రేయస్సు.

సోలు యేజెంటు:-

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్

కెమికల్స్ కంపెనీ,

115 జమ్మా మసజిదు, బొంబాయి.

Sole Agents:-
Anglo Indian Drug and Chemical Coy.,
155, Jumma Masjid,
BOMBAY. (126)

వైద్యరత్న పండిత
డి. గోపాలాచార్యగారి

శరణును కండ్లను సర్వదా కాపాడును
అన్ని విధ శిరోరోగములను బోగొట్టును
పార్శ్వనోప్పులను దూరము జేయును
కణితనోప్పులను నిర్మూలము జేయును
పీడనరోగముల రానివ్వదు
మెదడును బలము కలగ జేయును (శని)

కర్మమును పుష్కలము జేయును

కండ్లను

శివస్వామిల దూరముజేయును

తలనొప్పిలను బలమునిచ్చును (1045)

నేత్రరోగములకు పితము

మూర్ఖులను బోగొట్టును

తలయందును బోగొట్టును

వెంటుకలను వెరయకుండజేయును

వెరసిన వెంటుకలను నలుపుజేయును

యోచనచేయవారికి మిక్కిలి పితకరము

మాడుపోట్లను నిర్మూలము జేయును

విద్యాధులకు సర్వదాపితము

చర్మరోగులకు మంచిజేయును

తలయందును మాన్యును

అధికశ్రమ తగ్గించును

నిద్రలేమిని బోగొట్టును

దీని గుణములు ఆనందభజాలకు దెలుపును.

వెల బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0.

పాకెండు పాకెట్ల ప్రత్యేకము.

కాటలాగు ఉచితము.

ఆయుర్వేదా శ్రమం,

41, ఆచార్యున్ విధి, జి. టి. మదరాసు.

అమృతమలరత్నం

వనశాసనరత్నం

రక్తహీనతను రక్తముమొక్క శరణుభరణు బోగొట్టు

ఊయందు శరణుక గాంచినది ధర 1-10-0

ఇండియా సిలోకానందు ఎన్నటికైనను శివాలాభుడు

ప్రతిపాదనగా జరిగెదము. (2278)

నిరానము వి. డి. సావంత్.

నెం 144 ఫననవాడి, బొంబాయి.

అమృతమలరత్నం

త్రివృత్ లేహ్యము

త్రివృత్ లేహ్యము: చిన్న పిల్లలకు ముసలివారికి

సుఖముగా విరేచనముజేయును.

త్రివృత్ లేహ్యము: శాలవాధులను బోగొట్టును.

త్రివృత్ లేహ్యము: ప్రతివేలలోను బుచ్చుకొనిన

సుఖవిరేచనము అగును.

త్రివృత్ లేహ్యము: విరేచనావధములకు శిల్ప మంచి

దీని శిరశాచార్యులవారు కల్పింపబడినది

చెప్పబడినది. అశీర్వాదము, వేద

రక్షింప భోజనముకల్ల బాగా జీర్ణముగా

పేగులలో ఉండి, కడుపుపొంగు, అవ్వము

ఇష్టములేకపోవుట, అశీర్వాద మొదలగు గుణ

ములుగలిగి ఉన్నపుడు త్రివృత్ లేహ్యము

బుచ్చుకొనిన ఒకటి రెండు విరేచనము అగు

కట్టుకేసి తేలిక గలిగించును. (3166)

10 తులముల వెల రూ 1-0-0

40 " వెల రూ 3-0-0

కాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచార్య లక్ష్మీనాథి

బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద స్కూల్ (లిమిటెడ్)

(శని) 19, హాన్ రోడ్డు,

మాంటురోడ్ - మదరాసు.